

Styre
Universitetsstyret

Arkivreferanse
2022/911
Styresak
25/25

Dokumentdato
03.03.2025
Møtedato
13.03.2025

ORIENTERINGSSAK: Orienteringssaker

Saken gjelder

I denne saken legges følgende frem for universitetsstyret til orientering.

- A. Årsmeldinger
- B. Notat
- C. Rapport
- D. Referater og protokoller fra sentrale utvalg og fakultetsstyrer

Forslag til vedtak

Universitetsstyret tar saken til orientering.

Tore Tungodden
universitetsdirektør

03.03.2025/Mona Viksøy

A. Årsmeldinger

- a. Årsmelding for Den sentrale klagenemnd 2024. (2007/4921)
- b. Årsmelding for Det sentrale redelighetsutvalget 2024. (2024/2572)
- c. Personvernombudets årsrapport for 2024. (2019/2086)
- d. Studentombudets årsrapport for 2024 (2017/2113)
- e. Årsmelding for Likestillingskomiteen 2024 (2024/2425)

B. Notat

- f. Notat - Budsjettprosessen for 2026. (2024/12615)

C. Rapport

- g. [Rapport fra Equinoravtalen](#)

D. Referater og protokoller fra sentrale utvalg og fakultetsstyrer

- h. Referat fra møte i arbeidsmiljøutvalget [21.11.2024](#)
- i. Styremøte ved Det humanistiske fakultet [28.1.2025](#)
- j. Styremøte ved Det juridiske fakultet [4.2.2025](#)
- k. Styremøte ved Det medisinske fakultet [6.12.2024](#) og [22.1.2025](#)
- l. Styremøte ved Det psykologiske fakultet [6.2.2025](#)
- m. Styremøte ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet [10.12.2024](#)

03.03.2025/Mona Viksøy

UNIVERSITETET I BERGEN

Den sentrale klagenemnd

Årsmelding 2024

Innhold

Generelt om Den sentrale klagenemnd	3
Nemndas mandat	3
Sammensetning av klagenemnda i 2024	4
Saker i klagenemnda i 2024	5
Fuskesaker	5
Klagesaker	6
Andre saker	6
Advokatrepresentasjon	7
Antall saker i tidligere år – utvikling	8
Merknader	10

Generelt om Den sentrale klagenemnd

Etter universitets- og høyskolelovens § 14-1 plikter universiteter og høyskoler å opprette en nemnd for studentsaker. Dens sentrale klagenemnd er klageinstans for klager på enkeltvedtak fattet av institusjonen, bortsett fra der det er fastsatt at det er en annen klageinstans. Nemnda kan også behandle saker som førsteinstans etter §§ 12-1 til 12-8 etter delegering fra universitetsstyret.

Bestemmelsen danner grunnlaget for virksomheten til Den sentrale klagenemnd ved Universitetet i Bergen. Arbeidsområdet og arbeidsformen til klagenemnda er regulert i regler for Den sentrale klagenemnd ved Universitetet i Bergen i universitetets regelsamling. For saksbehandlingen gjelder reglene i forvaltningsloven. Etter universitets- og høyskoleloven § 14-1 kan ikke universitetsstyret eller andre, for eksempel departementet, instruere nemnda i klagesaker eller overprøve nemndas vedtak i klagesaker.

Nemnda behandler saker én gang i måneden, utenom juli som er møtefri. Universitetsdirektørens kontor, ved Sekretariat for universitetsledelsen, fungerer som sekretariat for klagenemnda. Protokoller fra nemndas møter i 2024 er journalført under saksnummer 2024/19.

Nemndas mandat

I henhold til regler for Den sentrale klagenemnd skal nemnda behandle følgende saker:

- a) Klager over enkeltvedtak som gjelder studenter og søkere til studier ved Universitetet i Bergen, herunder klage på avgjørelse om opptak, permisjon, tildeling av grad eller vitnemål, tap av studierett og lignende, jf. uhl. § 14-1.
- b) Klager over formelle feil ved eksamen, sensur og arbeidskrav, jf. uhl. § 11-9.
- c) Klager i henhold til bestemmelser om klage i forskrift for graden doctor philosophiae ved Universitetet i Bergen.
- d) Klager i henhold til bestemmelser om klage i forskrift for graden philosophiae doctor (Ph.d.) ved Universitetet i Bergen.
- e) Klager i forbindelse med valg av representanter og ombud ved Universitetet i Bergen.
- f) Saker om bruk av falske dokumenter, jf. uhl. § 12-1.
- g) Saker om annullering og utestenging etter fusk, jf. uhl. § 12-4.
- h) Saker om grov klanderverdig opptreden under praksis eller klinisk undervisning, jf. uhl. § 12-6.
- i) Saker om utestengelse fra klinisk undervisning eller praksisstudier som følge av merknader på politiattest, jf. uhl. § 12-2.
- j) Saker om utestenging og bortvisning som følge av forstyrrende opptreden, jf. uhl. § 12-5.
- k) Saker om utestenging grunnet bruk av klesplagg som helt eller delvis dekker ansiktet, jf. uhl. § 12-8.
- l) Saker om utestenging etter skikkethetsvurdering, jf. uhl. § 12-8.
- m) Saker om salærnedsettelse, jf. uhl. § 12-9.

Sammensetning av klagenemnda i 2024

I henhold til universitets- og høyskoleloven § 14-1 fjerde ledd skal nemnda ha fem medlemmer med personlige varamedlemmer. Leder og vara for lederen skal oppfylle de lovbestemte kravene for lagdommere og tingrettsdommere, jf. domstolloven § 54. Lederen og vara for lederen kan ikke være ansatt ved institusjonen. Representanter for institusjonens eiere eller medlemmer av institusjonens styre kan ikke være medlemmer av nemnda. To av medlemmene skal være vitenskapelige ansatte ved universitetet, og to skal være studenter.

Nemndas leder samt de vitenskapelig ansatte, ble oppnevnt av universitetsstyret i møte den 9. september 2021 (styrets sak 110/21) og har funksjonstid ut juli 2025. I møte 5. mai 2022 oppnevnte universitetsstyret ny varaleder fra og med august 2022 til og med juli 2025. Studentmedlemmene oppnevnes etter forslag fra Studentparlamentet, og har ett års funksjonstid fra og med høstsemesteret.

Nemnda hadde følgende sammensetning vårsemesteret 2024:

Leder: Tingrettsdommer Morten D. Haldorsen	Vara, nestleder: Tingrettsdommer Katrine Lillejord
Vitenskapelig ansatt: Forsker Ivar Stefansson	Vara: Førsteamanuensis Trygve Lavik
Vitenskapelig ansatt: Rannveig Øvrevik Skoglund	Vara: Professor Marguerite Lorraine Daniel
Student: Øyvind Nesdal Birkeland	1. vara: Calvin Thomas Berget 2. vara: Noah Fremstad Nicolaisen
Student: Emma Nystad Næss	1. vara: Anne Runa Kathrine Risa Bakke 2. vara: Venesa Hulaj

Nemnda hadde følgende sammensetning høstsemesteret 2024:

Leder: Tingrettsdommer Morten D. Haldorsen	Vara, nestleder: Tingrettsdommer Katrine Lillejord
Vitenskapelig ansatt: Forsker Ivar Stefansson	Vara: Førsteamanuensis Trygve Lavik
Vitenskapelig ansatt: Rannveig Øvrevik Skoglund	Vara: Professor Marguerite Lorraine Daniel
Student: Øyvind Nesdal Birkeland	1. vara: Petter Odden 2. vara: Oskar Almnes Fjetland
Student: Emma Nystad Næss	Vara: Maya Møller

Saker i klagenemnda i 2024

Nemnda behandlet totalt 157 saker i 2024. 28 av disse var saker om fusk og 127 var klagesaker. I tillegg ble det behandlet to saker om salærnedsettelse, som ble reist av nemndas sekretariat. Nemnda behandlet 150 saker i 2023 og 141 i 2022. Siden 2020 har antall saker vært stabilt over 100, som er en vesentlig økning fra årene før. I 2024 kom det flest saker fra Det samfunnsvitenskapelige fakultet. Tabellen under gir en oversikt over sakene nemnda behandlet i 2024, slik disse er fordelt på fakultetene og Studieavdelingen:

Fakultet	Fusk	Klager	Bortvisning	Annet	SUM
Det juridiske fakultet	2	22	0	0	24
Det psykologiske fakultet	3	14	0	0	17
Fakultet for naturvitenskap og teknologi	4	7	0	0	11
Det medisinske fakultet	0	23	0	0	23
Det humanistiske fakultet	4	3	0	0	7
Det samfunnsvitenskapelige fakultet	14	21	0	0	35
Fakultet for kunst, musikk og design	1	4	0	0	5
Studieavdelingen	0	33	0	0	33
Andre (valgstyre, sekretariat e.l)	0	0	0	2	2
SUM:	28	127	0	2	157

Fem saker, herunder fire om fusk, ble mottatt på slutten av 2024. Siden de ble oversendt for sent til å kunne bli behandlet i nemndas møte i desember 2024, vil de inkluderes i statistikken for 2025.

Fuskesaker

Fuskesaker er saker som gjelder mistanke om fusk eller forsøk på fusk etter universitets- og høyskoleloven § 12-4. Den sentrale klagenemnd er førsteinstans i saker som gjelder fusk. Nemndas vedtak kan påklages til Felles klagenemnd, som fatter endelig vedtak. I 2024 ble to saker om utestengelse som følge av fusk påklaget til Felles klagenemnd. I begge sakene ble klagenemndas vedtak stadfestet av Felles klagenemnd.

I 2024 behandlet nemnda 28 fuskesaker, som er en nedgang fra 38 saker i 2023. 11 av sakene ble lagt bort uten reaksjon. Nemndas reaksjon i fuskesaker ble fordelt slik i 2024:

Lagt bort (henlagt)	Kun annullering	Annullering og ett semester utestengelse	Annullering og to semester utestengelse
11	1	8	6

I to saker besluttet nemnda å returnere saken til fakultetet, da nemnda ikke fant sakene tilstrekkelig dokumentert til å kunne treffe vedtak. Sakene ble siden oversendt til nemnda på nytt, med etterspurt dokumentasjon.

Loven sier at nemnda «kan» reagere med annullering og utestenging i inntil ett år når vilkårene er oppfylt. I særlig grove tilfeller kan studenter utestenges i inntil to år. Bruken av ordet «kan» viser at nemnda har et valg, både med tanke på annullering og utestenging. Det

vil si at nemnda kan la være å ilegge noen sanksjoner. Klagenemnda viser til at de to sanksjonstypene delvis er ulikt begrunnet. Selv om begge er disiplinærreaksjoner bygger annullering i stor grad på en ugyldighetstenking – når et obligatorisk arbeidskrav eller en eksamen er beheftet med fusk, kan den ikke bli stående som gyldig. Derfor er praksisen at nemnda må annullere når fusk er påvist.

Utestenging har derimot et mer rendyrket straffepreg. De forholdene som vanligvis tillegges vekt ved vurderingen, er særlig studentens nivå (rutinert/urutinert), samt arten og omfanget av fusket. Nemnda ser også hen til om det gjelder en eksamen, prøve eller obligatorisk innlevering, hvor fusk ved eksamen er mest alvorlig av de tre alternativene.

Klagesaker

Klagesaker er saker hvor en student, eller stipendiat, har klaget på et enkeltvedtak truffet ved UiB. Det kan for eksempel være klage på avslag på søknad om lokalt opptak, avslag eller delvis avslag på ulike dispensasjonssøknader, vedtak om tap av studierett, klage på formelle feil ved eksamen og så videre. Nemnda fatter endelig vedtak, og nemndas vedtak i klagesaker kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd. Nemndas kompetanse i klagesaker fremgår av fvl. § 34.

Nemnda behandlet 127 klagesaker i 2024. 33 av sakene var klager på formelle feil ved eksamen, sensur eller arbeidskrav, som var den vanligste sakstypen av klagesakene nemnda behandlet i 2024. Resultatet av de behandlede klagesakene i 2024 fordelte seg slik:

Medhold	Ikke medhold	Opphevet
7	104	8

To saker ble trukket av klager eller fakultet før de ble behandlet i nemnda. To saker var klager på nemndas vedtak i saker om fusk eller dokumentfalsk. I en sak avviste nemnda klagen. I tre av sakene besluttet nemnda å returnere saken til fakultetet for mer dokumentasjon.

I åtte saker ble underinstansenes vedtak opphevet av nemnda. Dersom nemnda opphever et vedtak, plikter underinstansen å behandle saken på nytt hvor det tas hensyn til de retningslinjer og direktiver nemnda legger til grunn for opphevelsen. Hvis underinstansen etter ny behandling kommer til samme konklusjon, sendes saken tilbake igjen til nemnda for klagebehandling.

Sammenlignet med tidligere år har det vært en betydelig økning i antall klagesaker, med 125 saker behandlet i 2024 mot 110 i 2023. I perioden 2007-2021 var det i snitt 52 klagesaker per år.

Andre saker

I henhold til salærforskriften § 7 kan salær settes ned dersom den salærfastsettende myndighet finner at en advokat har benyttet lengre tid enn hva som ansees som rimelig og nødvendig. Vedtak om salærnedsettelse kan påklages til Felles klagenemnd. Nemndas sekretariat reiste to saker for nemnda om nedsettelse av advokatsalær i 2024. I begge sakene vedtok nemnda nedsettelse av salær. Nemndas vedtak ble ikke påklaget.

Nemnda er også førsteinstans i saker som gjelder falske dokumenter, politiattest med merknad, skikkethet, forstyrrende opptreden, grovt klanderverdig opptreden, brudd på studenters taushetsplikt og bruk av plagg som helt eller delvis dekker ansiktet, jf. uhl. § 12-1 til § 12-8. Nemnda behandlet ingen slike saker i 2024.

Advokatrepresentasjon

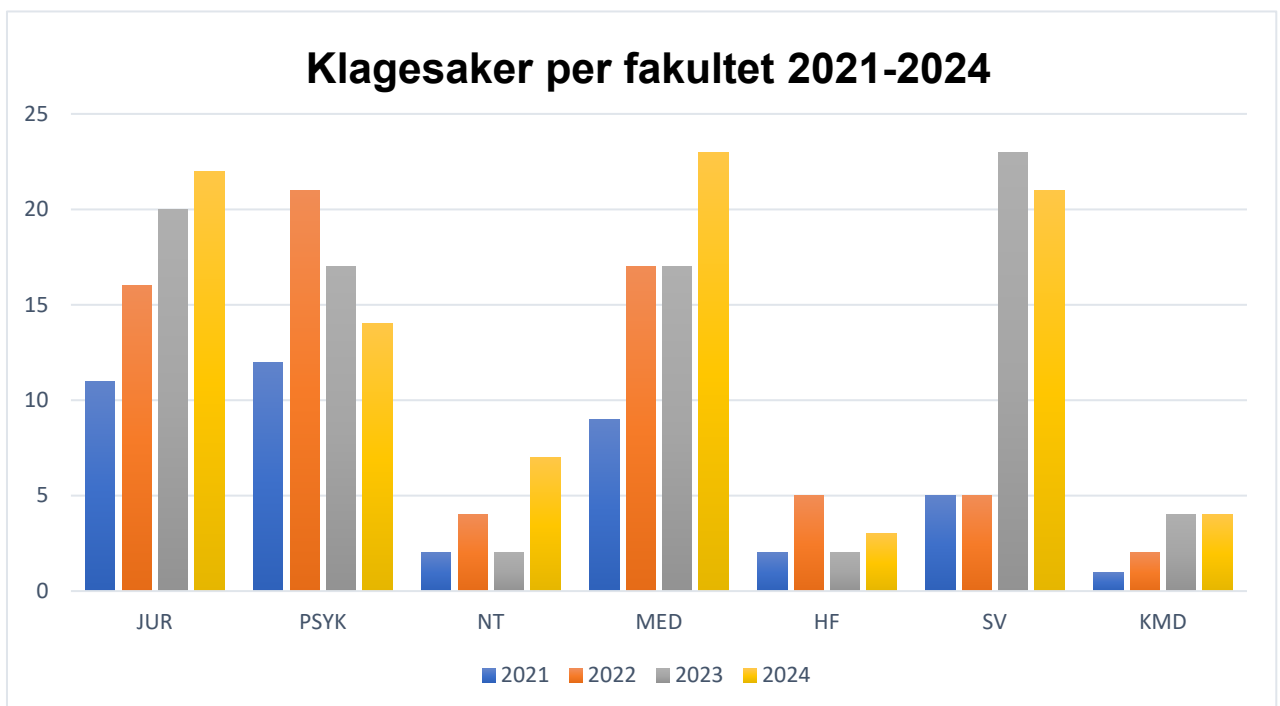
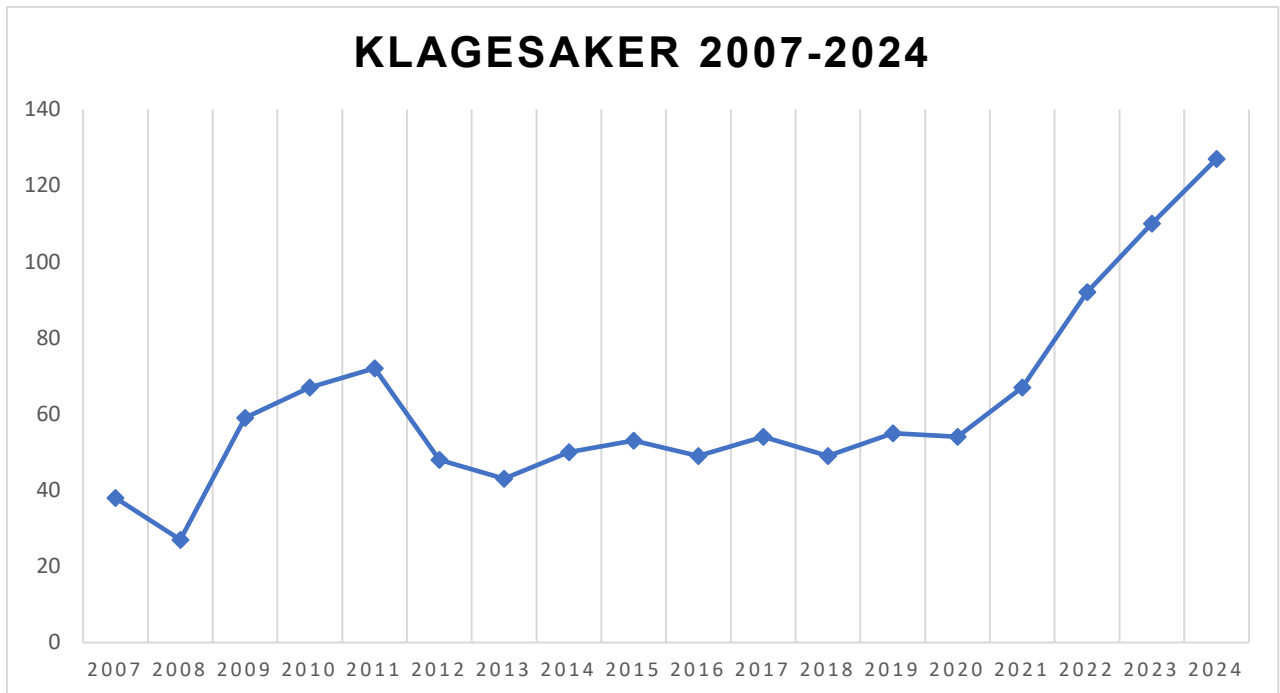
Etter uhl. § 12-9 har studenter rett til å få dekket rimelige og nødvendige utgifter til bistand fra advokat eller annen fullmektig av universitetet. Dette gjelder for saker hvor en mulig konsekvens for studenten er utestenging, bortvising, uskikkethet eller lignende. Hva som regnes som rimelige og nødvendige utgifter vil variere fra sak til sak.

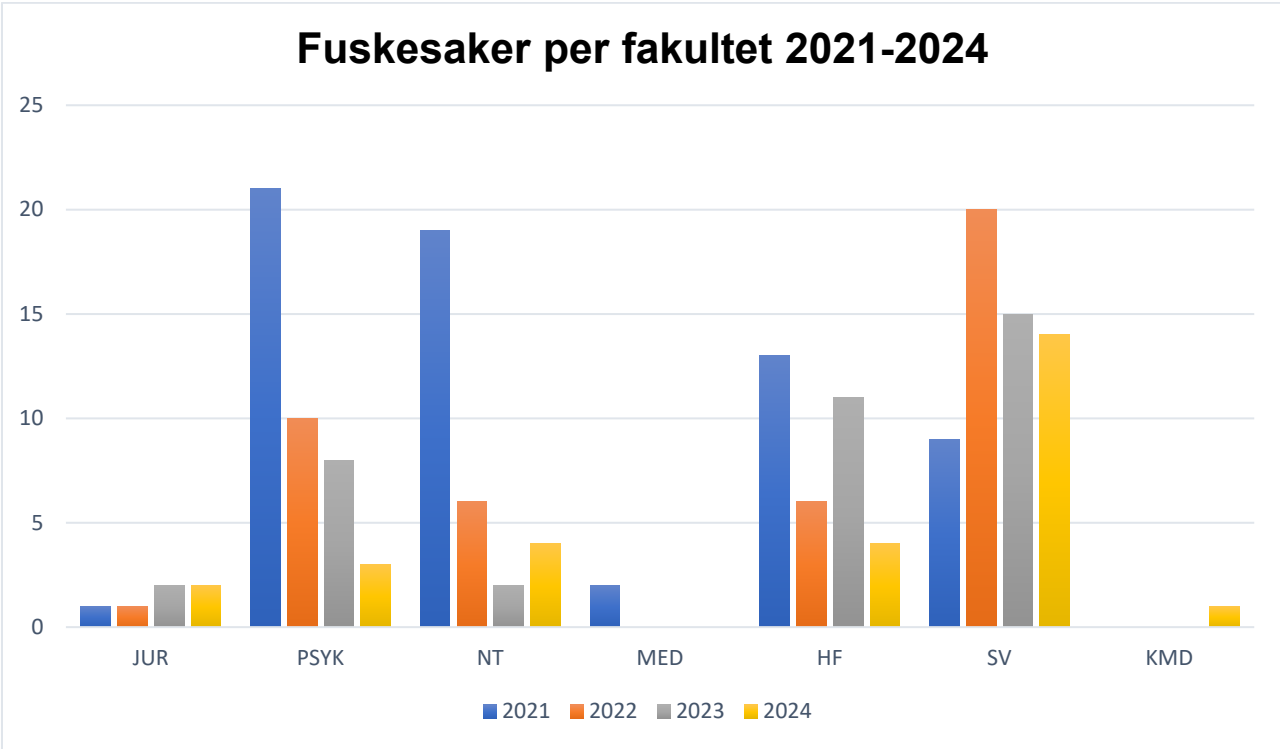
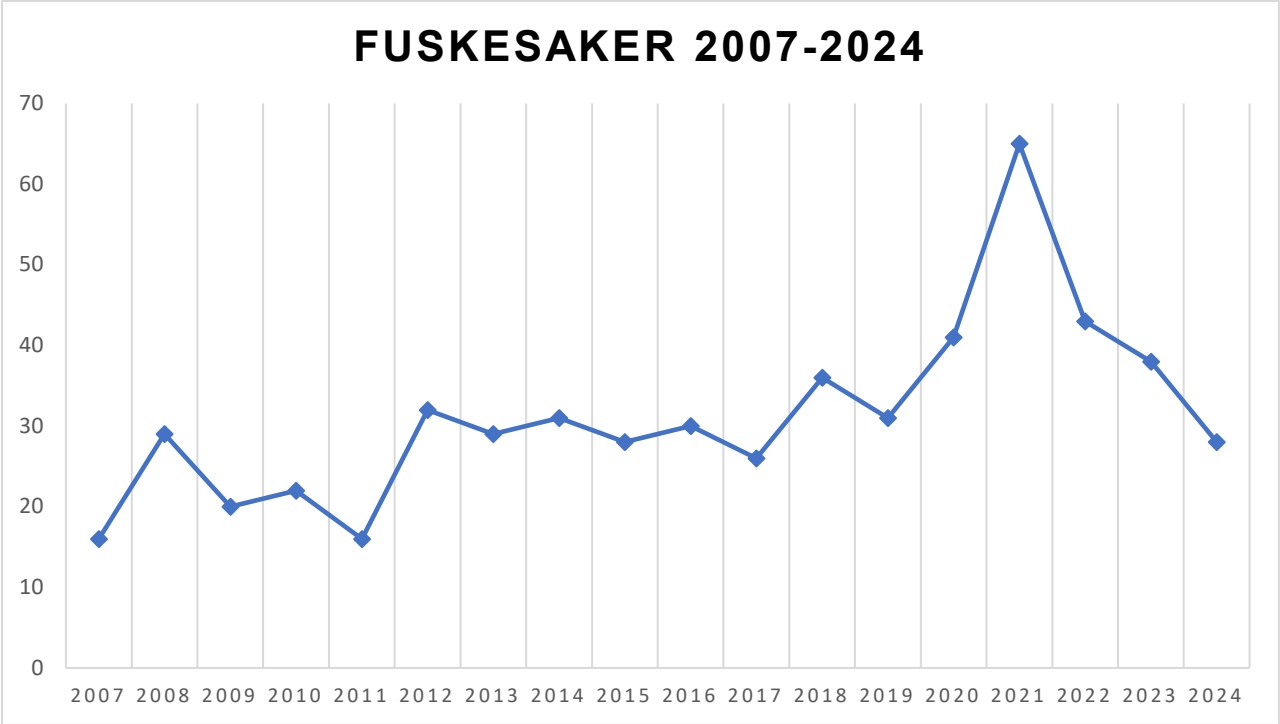
Universitetet dekker utgifter etter den offentlige salærsatsen, som fremgår av salærforskriften § 2. Den vanligste sakstypen for nemnda hvor studenten har rett på advokatbistand, er saker om fusk. Når fakultetene reiser fuskesak for klagenemnda, sender nemndas sekretariat varsel til studentene med informasjon om rett til bistand fra advokat eller andre. I 2024 var de fleste studenter ikke representert ved advokat.

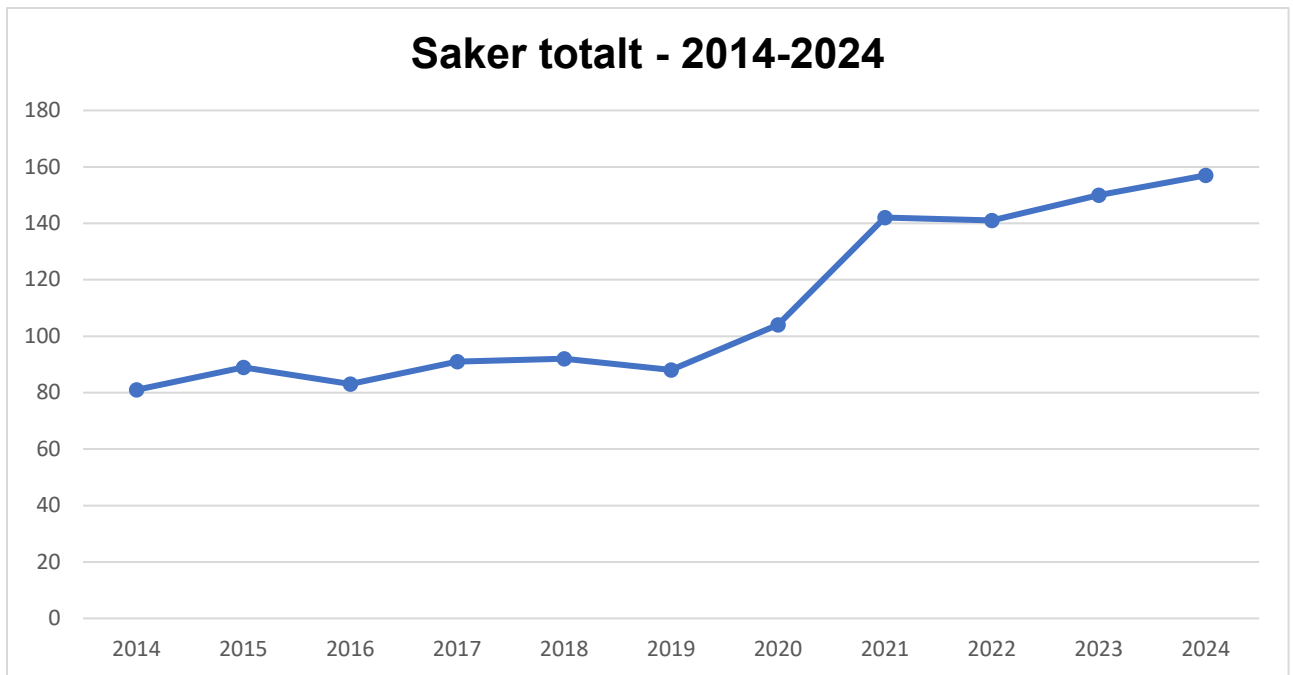
8 studenter ble representert av advokat i forbindelse med fuskesaker i 2024, ned fra 11 i 2023. Samlede utgifter til advokatrepresentasjon var kr 219 628,- i 2024, mot kr 203 436,- i 2023.

I klagesaker har studenter som hovedregel ikke rett til å få dekket sakskostnadene sine dersom de ikke får medhold i klagen. Studenter som får medhold, kan få eventuelle sakskostnader dekket etter nærmere regler i forvaltningsloven § 36.

Antall saker i tidligere år – utvikling

Merknader

Som i 2023 behandlet Den sentrale klagenemnd færre saker om fusk enn året før. Antall fuskesaker behandlet i 2024 ligger omtrent likt med snittet for perioden 2014-2019. Nemnda vil, som tidligere, advare mot å tolke antallet fuskesaker nemnda behandler som en indikasjon på hvor mye eller hvor lite studenter ved UiB fusker. Nemnda kan bare behandle de sakene den blir tilsendt.

Selv om det samlet sett ikke har vært en økning i antall fuskesaker i 2024, omhandlet en større andel av sakene som ble oversendt til nemnda bruk av kunstig intelligens. Det vites ikke hvor utbredt bruk av KI-verktøy er, og det er grunn til å tro at det kan være store mørketall. De fleste fuskesaker omhandler fortsatt mistanke om fusk i form av plagiat, og i mindre grad ulovlige hjelpemidler ved eksamen eller ulovlig samarbeid. Av de 28 fuskesakene nemnda behandlet i 2024, gjaldt 6 mistanke om fusk i form av ulovlig bruk av kunstig intelligens.

Ny studieforskrift for UiB trådte i kraft fra 01.01.24, og ny universitets- og høyskolelov trådte i kraft fra 01.08.24. Den nye universitets- og høyskoleloven legger til grunn en mer nyansert tilnærming til reaksjonsutmåling ved fuskesaker, blant annet ved at reaksjonen må stå i forhold til hva studenten har gjort og at hva som er en forholdsmessig reaksjon må vurderes i det enkelte tilfellet. Loven og dens forarbeider definerer tydeligere tilnærmingen til ulike typer fusk, særlig ved såkalt selvplagiat eller gjenbruk av eget arbeid. Nemnda vil understreke viktigheten av at universitetet har klare regler som er lett tilgjengelig og forståelig for studentene, spesielt ved bruk av KI-verktøy.

Også i likhet med 2023, har det vært en videre økning i antall klagesaker sammenlignet med året før. Klagesaker er mindre ensartede enn fuskesaker, selv om klager på avslag på opptak til masterprogram og klager på formelle feil ved eksamen, sensur og arbeidskrav utgjør en stor andel av sakene. De øvrige sakene fordeler seg jevnt på kategoriene av klagesaker som nemnda behandler. I tillegg til en økning i antall saker, er det også en

opplevelse av at klagesakene har en økt grad av kompleksitet. Dette, og det høye antallet saker, innebærer en økt tidsbruk for nemndas medlemmer på nemndsarbeidet i form av møteforberedelse og møtetid. Dette gjenspeiles i en økning i tid brukt på møter.

Samlet møtetid i 2024 var litt over 37 timer, mot 31 timer i 2023. Dette inkluderer ikke forberedelsestid for nemndas medlemmer i forkant av møtene. I 2024 brukte klagenemnda 8 timer mer på møter enn i 2022, som tilsvarer to hele møter. Det kan også merkes at omtrent 2/3 saker i 2024 ble behandlet i løpet av høstsemesteret, som har ett møte mindre enn vårsemesteret.

Det påpekes at økningen av klagesaker ikke nødvendigvis sier noe om kvaliteten på saksbehandling ved UiB. I de aller fleste sakene blir underinstansenes vedtak stadfestet av klagenemnda.

UNIVERSITETET I BERGEN

Det sentrale redelighetsutvalget
Årsmelding 2024

Innhold

Innhold	2
1 Utvalget – sammensetning og arbeidsmetode	3
2 Behandling av enkeltsaker	3
3 Forebyggende arbeid	6
4 Arrangement og deltakelse på eksterne arrangementer.....	7

1 Utvalget – sammensetning og arbeidsmetode

Redelighetsutvalget ved Universitetet i Bergen ble opprettet av Det akademiske kollegium i 2000. Forskningsetikkloven, lov av 1. mai 2017, har bestemmelser som stiller krav til sammensetningen av Redelighetsutvalget, herunder at utvalget skal ha kompetanse i forskning, forskningsetikk og jus. I tillegg skal utvalget ha minst ett medlem som ikke er ansatt ved institusjonen.

I 2024 hadde utvalget denne sammensetningen:

Leder:	Viserektor professor Benedicte Carlsen
Medlemmer:	Professor Lise Øvreås, Institutt for biovitenskap Professor Nina Øyen, Institutt for global helse og samfunnsmedisin Førsteamanuensis Torger Kielland, Det juridiske fakultet Seniorforsker Inge Amundsen, CMI
Varamedlemmer:	Professor Rasmus Slåttelid, Senter for vitenskapsteori, vara for interne medlemmer Førsteamanuensis Lillia Oprysk, Det juridiske fakultet, vara for juristmedlem Professor Knut Ims, Norges handelshøyskole, vara for eksternt medlem

Sekretariat for universitetsledelsen er på universitetsdirektørens vegne sekretariat for utvalget. Sekretariatsfunksjonene utføres av:

Seniorrådgiver Silje Haaskjold Sætre
Seniorrådgiver Helge Gismarvik Høvik

Redelighetsutvalget har et todelt mandat og skal:

- Bidra til å forebygge uredelighet i forskningen for eksempel gjennom å arrangere foredrag, møter, seminarer og bidra med informasjon
- Behandle saker som gjelder mistanke om brudd på anerkjente forskningsetiske normer

I 2024 har det vært arrangert tre møter i utvalget.

2 Behandling av enkeltsaker

Det følger av UiBs retningslinjer for behandling av saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer at saker som utgangspunkt skal søkes løst så tidlig som mulig og på så lavt nivå som mulig.

Saksgangen starter på fakultetsnivå. Dersom en sak meldes inn direkte til utvalget, vil sekretariatet som hovedregel oversende saken til fakultetet for utredning og eventuell behandling. Fakultetet skal oversende alvorlige saker til utvalget for behandling, men kan selv avslutte mindre alvorlige saker. Når en mindre alvorlig sak avsluttes på fakultetet, skal utvalget orienteres gjennom en etterfølgende uttalelse. Saker sendt til orientering legges fram for utvalget, som da kan etterprøve fakultetets uttalelse, overprøve konklusjonen eller ta saken til orientering i tråd med fakultetets uttalelse.

Nedenfor følger en oversikt over saker som ble lagt fram for utvalget i 2024:

- Sak 2023/1870

Saken gjaldt spørsmål om brudd på anerkjente forskningsetiske normer knyttet til fire vitenskapelige publikasjoner med oppgitt tilhørighet til fakultetet. Saken ble meldt inn for fakultetet, og lagt fram for fakultetets redelighetsutvalg. Fakultetet avsluttet saken og oversendte en etterfølgende uttalelse til utvalget.

Utvalget stilte seg bak fakultetets vurderinger og konklusjon:

Et spørsmål som ble vurdert var hvorvidt to medforfattere som hadde oppgitt UiB som tilhørighet på artiklene hadde tilstrekkelig tilknytning til fakultetet. Fakultetet la til grunn at forskerne enten måtte være ansatt ved en norsk institusjon eller at forskningen måtte være finansiert av midler fra Norge for å kunne ha tilknytning til virksomheten. Fakultetet mente at så lenge forskningen ikke var finansiert fra Norge eller foregått i Norge så var forskningsaktiviteten utenfor norsk lovverk. Det lokale redelighetsutvalget konkluderte med at spørsmålet var utenfor deres mandat og ikke skulle følges videre opp.

Det knyttet seg i tillegg bekymring til to spesifikke figurer i en av artiklene, der en tredje medforfatter var ansatt ved fakultetet. Fakultetets redelighetsutvalg vurderte at denne delen av saken hadde tilstrekkelig tilhørighet til fakultetet, men at bekymringen gjaldt syn på faglig kvalitet, ikke uredelighet eller brudd på god vitenskapelig praksis. Det lokale redelighetsutvalget fant at faglig kvalitet inngår i peer review-prosessen, og ikke er noe som utvalget skal ta stilling til. Det lokale redelighetsutvalget konkluderte med at det ikke var grunn til å undersøke spørsmålet videre som en sak.

Utvalget tok saken til orientering.

- Sak 2023/14238

Saken gjaldt spørsmål om brudd på god vitenskapelig praksis knyttet til manipulering av fagfelleprosessen i en rekke artikler hvor en ansatt var medforfatter. Saken ble lagt fram for fakultetets redelighetsutvalg. Saken ble avsluttet på fakultetet, som oversendte sin etterfølgende uttalelse til utvalget.

Utvalget stilte seg bak fakultetets vurderinger og konklusjon:

Et spørsmål gjaldt hvorvidt forskeren hadde tilstrekkelig tilknytning til UiB. Forskeren var ikke lenger var ansatt ved UiB da saken ble meldt inn. Fakultetets redelighetsutvalg behandlet saken, ettersom forskeren var ansatt på det tidspunktet da enkelte av artiklene ble utarbeidet. Det lokale utvalgets vurdering begrenset seg imidlertid til de artiklene som ble

publisert da forskeren var ansatt ved UiB. Et annet spørsmål gjaldt i hvilken grad forskeren kunne knyttes til det påståtte normbruddet. Etter nærmere undersøkelser la det lokale redelighetsutvalget til grunn at forskeren ikke var delaktig i det påståtte normbruddet.

Utvalget tok saken til orientering.

- Sak 2024/2227

Saken gjaldt spørsmål om brudd på anerkjente forskningsetiske normer i tilknytning til en ph.d. avlagt ved UiB i 2014. Saken ble lagt fram for fakultetets redelighetsutvalg og avsluttet på fakultetet. Fakultetet oversendte sin etterfølgende uttalelse til utvalget.

Utvalget stilte seg bak fakultetets vurderinger og konklusjon:

Innmelder hevdet at forskeren i publikasjonene i sin avhandling ikke hadde vært åpen om at intervensjonsgruppen fikk tilbud om et annet oppfølgingsprogram som kontrollgruppen ikke hadde tilgang til. Fakultetets redelighetsutvalg kom etter nærmere undersøkelser til at forskeren ikke hadde opptrådt i strid med forskningsetiske normer.

Utvalget tok saken til orientering.

- Sak 2024/5215

Saken gjaldt spørsmål om brudd på god vitenskapelig praksis knyttet til publiseringspraksis. Saken ble lagt fram for fakultetets redelighetsutvalg, som etter nærmere undersøkelser konkluderte med at det innmeldte ikke gjaldt vitenskapelig uredelighet eller brudd på forskningsetiske normer, men HR-relaterte spørsmål. Det lokale redelighetsutvalget avsluttet dermed saken. Fakultetet oversendte sin etterfølgende redegjørelse til utvalget, som tok saken til orientering.

- Sak 2024/8100

Saken gjaldt spørsmål om brudd på anerkjente forskningsetiske normer i tilknytning til utsendelse av et spørreskjema i forbindelse med et forskningsprosjekt. Saken ble lagt fram for fakultetets redelighetsutvalg og avsluttet på fakultetet. Fakultetet oversendte sin etterfølgende uttalelse til utvalget.

Utvalget stilte seg bak fakultetets vurderinger og konklusjon:

Fakultetets redelighetsutvalg fant ikke at det hadde skjedd noe som kunne karakteriseres som uredelighet i forskning, og utvalget kunne heller ikke se at det forelå brudd på god forskningsetikk. Det ble likevel presisert viktigheten av gode vurderinger rundt design av spørreundersøkelser.

Utvalget tok saken til orientering.

- Sak 2022/15066

Saken gjaldt klage fra et selskap angående to masteroppgaver som selskapet mente utgjorde en forskningsetisk bekymring. Saken ble lagt fram for fakultetets redelighetsutvalg og avsluttet på fakultetet. Fakultetet oversendte sin etterfølgende uttalelse til utvalget.

Utvalget stilte seg bak fakultetets vurderinger og konklusjon:

Fakultetets redelighetsutvalg vurderte spørsmål vedrørende begrenset deltakelse i eksperimentelt design og utførelse. Etter nærmere undersøkelser fant det lokale utvalget at utformingen av forsøkene var tilstrekkelig ivaretatt av veileder. Etter det lokale utvalgets oppfatning var det ikke problematisk at næringslivspartneren stod for selve gjennomføringen av forsøkene.

Det ble i tillegg vurdert et spørsmål om bruk av benevnelsen SuperSmolt i forsøksdesign og i masteroppgavene. Bruken av benevnelsen lå tett opp til det gjeldende selskapets patenterte produkt, og det lokale utvalget vurderte etter nærmere undersøkelser, at fagmiljøet burde ha kjent til at det hadde vært patentkonflikter knyttet til benevnelsen. Det ble videre vurdert at det burde ha vært vist større årvåkenhet omkring navnebruken fra veileders side. Som en konsekvens av dette ble oppgavene, etter avtale med studentene, trukket fra BORA (Bergen Open Research Archive). Studentene og veileder ble også bedt om å ikke benytte den aktuelle benevnelsen i fremtidig formidling. Selskapet som hadde klaget fikk tilbakemelding om fakultetets vurdering og konklusjon.

Utvalget tok saken til orientering.

I tillegg drøftet utvalget en annen sak:

- [Sak 2022/17816](#)

Saken ble lagt fram for utvalget for å skulle gi forskningsetiske råd til Universitetsbiblioteket (UB). Utvalget viste til Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH) sine veiledende merknader i saken og oversendte den til UB for eventuell videre oppfølging.

3 Forebyggende arbeid

Det følger av UiBs retningslinjer for behandling av saker om mulige brudd på anerkjente forskningsetiske normer at utvalget skal bidra til å fremme kunnskap om forskningsetikk og forebygge uredelighet i forskningen.

Som ledd i arbeidet med å styrke det forebyggende etikkarbeidet vedtok universitetsstyret i 2023 en kompetanseplan for opplæring i forskningsetikk. Her har utvalget sammen med Forskningsutvalget ansvar for «institusjonsovergripende arrangement hvor forskningsetikk settes på dagsorden».

I 2024 arrangerte utvalget sitt årlige forskningsetiske seminar; *Forskningsetisk dag*. Seminaret ble arrangert med temaet: *Publisering og medfatterskap*. Arrangementet samlet over 110 deltakere, inkludert vitenskapelige ansatte fra UiB og eksterne fra Høgskolen på Vestlandet (HVL). Evalueringen i etterkant viste svært gode tilbakemeldinger, spesielt på valg av tema og paneldiskusjoner.

4 Arrangement og deltakelse på eksterne arrangementer

Redelighetsutvalget arrangerte sammen med Forskningsutvalget i 2024 ett forskningsetisk dagsseminar:

04. oktober	Sekretariatet + utvalget	Forskningsetisk seminar i Storsalen, NG5	Publisering og medforfatterskap
-------------	--------------------------	--	---------------------------------

Deltakelse på eksterne arrangement og øvrige aktiviteter:

22.april	Sekretariatet + leder	Det Norske-Videnskaps akademi, Oslo	Seminar om erfaringer med Forskningsetikkloven
25.april	Sekretariatet	Det historisk-filosofiske fakultet, UiB	Veilederforum om plagiat
25.april	Sekretariatet	De nasjonale forskningsetiske komiteer/Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse, webinar	Forskningsetikk i internasjonale samarbeid
16.september	Sekretariatet	De nasjonale forskningsetiske komiteer, Oslo	Forskningsetisk forum Tema var forskningsetikkloven + hvordan utviklingen innen KI fordrer forskningsetisk nytenkning
03.oktober	Sekretariatet	Stipendiatene ved Det historisk-filosofiske fakultet, UiB	Fagdag om plagiat
11.november	Sekretariatet	De nasjonale forskningsetiske komiteer, digitalt møte	Om forhåndsgodkjenning av KI-forskning
09.desember	Sekretariatet	De nasjonale forskningsetiske komiteer, digitalt møte	Etiske dilemmaer ved bruk av kunstig intelligens i forskning

Det er for øvrig satt av midler til én faglig reise for utvalget i året, som et bidrag til opplæring og faglig oppdatering for medlemmene.

Personvernombudets årsrapport for 2024

Personvernombudet ved Universitetet i Bergen

1.	PERSONVERNÅRET 2024 OG AKTUELT FREMOVER	3
2.	PERSONVERNOMBUDETS ROLLE OG OPPGAVER.....	3
3.	INVOLVERING OG KONTAKTPUNKTER INTERNT	3
4.	AVVIKSHÅNDTERING OG INTERNKONTROLL	4
5.	ETIKK OG PERSONVERN I FORSKNINGPROSJEKTER OG STUDENTOPPGAVER.....	4
6.	VEILEDNING, SAMARBEID OG ERFARINGSUTVEKSLING EKSTERNT	4
7.	OPPSUMMERING	5

INNLEDNING

Personvernombudets årsrapport har til hensikt å gi en oppsummering av året som har gått, sett fra personvernombudets perspektiv. Rapporten har ikke til hensikt å gi en detaljert gjennomgang av sikkerhetshendelser eller andre forhold som dekkes av ledelsens gjennomgang av arbeidet med informasjonssikkerhet og personvern, ettersom dette er dekket i annen rapportering.

Personvernombudet har bidratt inn i hendelseshåndtering og ulike prosesser gjennom året, og opplever å bli involvert til rett tid og på rett nivå, slik loven forutsetter.

Det er fremdeles stort behov for å arbeide videre med kommunikasjon gjennom videreutvikling av informasjons- og veiledningsmateriell på UiBs nettsider, og implementere ulike opplæringstiltak. Informasjon om etikk og personvern i forskning og utdanning, herunder UiBs rutiner for forsknings- og studentprosjekter, er tilgjengelig på nettsiden [Forskningsetikk](#).

Nettsiden [Personvernportalen](#) vil fortsatt være et sentralt sted å informere generelt om behandlingen av personopplysninger ved institusjonen og informasjon om informasjonssikkerhet, avvikshåndtering og internkontroll. UiBs personvernerklæring er også tilgjengelig via Personvernportalen.

Bergen, 17. februar 2024

Janecke Helene Veim
Personvernombud
Universitetet i Bergen

1. PERSONVERNÅRET 2024 OG AKTUELT FREMOVER

Nedenfor gis en kort oversikt over det som preget personvernåret 2024 og hva som bør vies ekstra oppmerksomhet fremover.

Kunstig intelligens

Kunstig intelligens (KI) var det store samtaletemaet i 2024, og da særlig hvilke vurderinger må til før institusjonen kan ta i bruk KI løsninger. KI innebærer en rekke risikoer som utfordrer personvernet, og problemstillinger knyttet til utvikling og bruk av KI løsninger vil trolig prege 2025 i minst like stor grad. EUs lov om kunstig intelligens (AI forordningen) blir innført etappevis, og loven vil tre i kraft i Norge tidligst i 2026. Loven er et produktansvarsregelverk, og inneholder flere bestemmelser som er viktige for personvernet.

Nye cookieregler

Nye cookieregler gjelder fra 1. januar 2025, uten overgangsordning. De nye bestemmelsene innebærer krav til samtykke for ikke-nødvendige cookies, og Datatilsynet og Nkom vil komme med mer veiledning om de reglene etter hvert.

2. PERSONVERNOMBUDETS ROLLE OG OPPGAVER

Hensikten bak kravet til å ha personvernombud er å styrke virksomhetens evne til å etterleve regelverk for behandling av personopplysninger, og er sentral i en virksomhets risikostyring og risikohåndtering. Personvernombudets rolle og oppgaver følger av personvernforordningen artiklene 37, 38 og 39 jfr. Personopplysningsloven § 1, og instruks for UiBs personvernombud vedtatt av universitetsstyret. Personvernombudet skal rapportere direkte til det høyeste ledelsesnivået ved institusjonen. Rapportering innebærer en årlig rapport så vel som jevnlig kontakt gjennom året.

Sentrale oppgaver er å gi råd i egen organisasjon og å følge med på etterlevelse av personvernregelverket og institusjonens egne retningslinjer og rutiner for behandling av personopplysninger. Helt overordnet er personvernombudets oppgave å bidra til at Universitetet i Bergen ivaretar personverninteressene til ansatte, studenter, forskningsdeltakere og andre som UiB behandler personopplysninger om.

3. INVOLVERING OG KONTAKTPUNKTER INTERNT

Institusjonens ledelse skal sikre at personvernombudet på riktig måte og i rett tid involveres i alle spørsmål som gjelder vern av personopplysninger. Personvernombudet opplever å bli involvert i og tatt med på råd både pågående og nye prosesser. Blant annet kan nevnes rådføring i utviklingsprosjekter og ved utarbeidelse av retningslinjer og rutiner, på områdene forskning og utdanning og for administrative behandlinger. Personvernombudet opplever samarbeidet med faglige og administrative enheter som godt, og at det er stor forståelse for nødvendigheten av å søke råd hos personvernombudet.

Henvendelser gjennom UiBHjelp ved spørsmål om RETTE, for generelle henvendelser, og registrering av avvik og uønskede hendelser knyttet til personvern og informasjonssikkerhet, er fremdeles jevnt økende. Muligheten for kanalisering av saksbehandling og svar på brukerhenvendelser fra epost over til UiBHjelp-løsningen er en stor fordel, både for brukerne og for å dokumentere oppfølging av saker.

4. AVVIKSHÅNDTERING OG INTERNKONTROLL

Personvernombudet skal etter anmodning gi råd ved spørsmål om brudd på personopplysningssikkerheten. Brudd på personopplysningssikkerheten er meldepliktig til Datatilsynet, med mindre bruddet sannsynligvis ikke vil medføre en risiko for fysiske personers rettigheter og friheter. Personvernombudet opplever at det er gode rutiner for å oppdage og håndtere informasjonssikkerhetsbrudd, og for å ta kontakt med personvernombudet for rådføring om brudd på informasjonssikkerhet medfører brudd på personopplysningssikkerheten.

Personvernombudet skal i henhold til personvernforordningen art 39 kontrollere den behandlingsansvarliges overholdelse av regelverket. Personvernombudet har deltatt i internkontrollrapportering og opplever at selv om det er god oversikt over behandling av personopplysninger ved institusjonen, er det fremdeles et stort behov for kunnskap om regelverket og rutiner.

5. ETIKK OG PERSONVERN I FORSKNINGSPROSJEKTER OG STUDENTOPPGAVER

UiBs løsning RETTE (Risiko og ETTErlevelse i forskning) skal sikre oversikt, ivareta dokumentasjonsplikt, avdekke risikoforhold og være et internkontrollverktøy for forsknings- og studentprosjekter. RETTE omfatter pr 11.02.2025 **3810 prosjekter**. De fleste prosjekter i RETTE er egenregistrerte student- og forskningsprosjekter som bekreftes av prosjektansvarlig. I tillegg består RETTE av helseforskningsprosjekter importert fra REK via Cristin, og, i mindre grad, prosjekter vurdert med bistand fra Sikts personverntjenester. Prosjekter der behandlingen av personopplysninger vurderes å innebære høy personvernrisiko skal som hovedregel rådføres med internt personvernombud.

RETTE er fremdeles under utvikling, og det gjenstår elementer av løsningen som ikke er satt i drift pr i dag. Internkontrollfunksjonen i RETTE er foreløpig ikke iverksatt, samtidig som det er identifisert et behov for videreutvikling av RETTE for å innarbeide sjekkpunkter for å dokumentere at forskningsetiske hensyn og krav er ivaretatt. Sistnevnte er blant annet pekt på av Helsetilsynet som nødvendig å ha kontroll på i revisjon av helseforskningsprosjekter gjennomført i 2022.

Det er personvernombudets erfaring at et behov fremover vil bli å få på plass et system for interne vurderinger av etikk og personvern i forskning (internal review boards, IRBs) ved institusjonen. Ikke bare er det et økende krav fra vitenskapelige tidsskrifter at forskningen har vært underlagt en forskningsetisk gjennomgang, men dette vil tydeliggjøre institusjonens ansvar for forskningsetikk og sikre en systematisk vurdering.

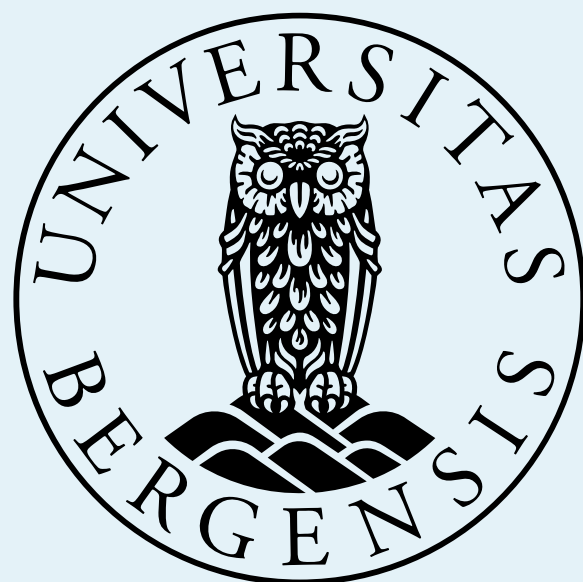
I løpet av 2024 ble det foreslått endringer i personopplysningsloven og i helseforskningsloven, som, hvis vedtatt som foreslått, kan nødvendiggjøre oppbygging av et strukturert internt system for etikk- og personvern vurderinger. Personvernombudet ser frem til å bidra inn i dette arbeidet.

6. VEILEDNING, SAMARBEID OG ERFARINGSUTVEKSLING EKSTERNT

Personvernombudet bidrar aktivt i det nasjonale nettverket for personvernombud i UH-sektoren, gjennom gruppediskusjoner og gjennom innlegg på nettverkssamlinger. I løpet av 2024 ble det også etablert kontakt mellom personvernombudene i CHARM-alliansen, og personvernombudet ser frem til nyttige erfaringsutvekslinger i denne sammenheng. Personvernombudet har bidratt til høringsinnspill fra UiB om lovendringer, herunder ved etterkontroll av personopplysningsloven og forslag til endringer i helseforskningsloven.

7. OPPSUMMERING

Det er en grunnleggende forutsetning i personvernregelverket at det er den behandlingsansvarlige som har ansvaret for personvern og etterlevelse av personvernregelverket. Det er personvernombudets vurdering at arbeidet med personvern tas på alvor ved UiB. Som tidligere påpekt, mener personvernombudet at det er behov for kontinuerlig oppmerksomhet på kompetanseoppbygging i alle ledd i organisasjonen slik at vurderinger kan gjøres nærmest der beslutninger fattes. Det kan oppnås gjennom ulike opplæringstiltak, og ved å sikre at det er på plass tydelige veiledninger, rutiner og løsninger som gjør det enkelt å etterleve personvernregelverket i det daglige.

STUDENTOMBUDETS ÅRSRAPPORT 2024

UNIVERSITETET I BERGEN VED STUDENTOMBUDENE
HANNE WINTHER MARTINUSEN OG KARSTEN OLAV AARESTRUP

FORORD	3
OM STUDENTOMBUDET	4
STUDENTOMBUDSORDNINGEN	4
STUDENTOMBUDETS ARBEID I 2024	5
VEILEDNING OG OPPFØLGNING	5
DELTAKELSE I FORMELLE FORA VED UIB	5
INFORMASJONS- OG PRESENTASJONSVIRKSOMHET	5
STUDENTOMBUDENES NETTVERK	6
OVERSIKT OVER OMBUDETS AKTIVITET I 2024	6
HENVENDELSER OG STATISTIKK	8
OM HENVENDELSER OG STATISTIKK FOR 2024	8
HENVENDELSER TIL STUDENTOMBUDET ÅR FOR ÅR	9
HENVENDELSER SORTERT ETTER FAKULTET	9
ANTALL HENVENDELSER SORTERT ETTER FAKULTET	10
HENVENDELSER SORTERT ETTER KATEGORI	11
SEKTORDIAGRAM MED HENVENDELSER ETTER KATEGORI	11
INNSPILL TIL UIB	12
REFLEKSJONER OG INNSPILL TIL UIB	12
KONTORSITUASJONEN TIL STUDENTOMBUDET	12
KORT OM DAGENS KONTORSITUASJON	12
VIKTIGHETEN AV LOKASJON	12
NÅVÆRENDE TILTAK	13
PRESSERENDE BEHOV	13
LOVPÅLAGT TILBUD	13
UIBS MANGFOLDSPROSJEKT	13
MØTER MELLOM UIB OG STUDENTER	14
KRAV TIL MØTEINNKALLINGER	14
MINSTEKRAV TIL INFORMASJON I MØTEINNKALLING	14
DISIPLINÆR-, VARSLINGS- OG SKIKKETHETSAKER	15
RIMELIG TID TIL MØTEFORBEREDELSE	15
MØTEGJENNOMFØRING	15
SI FRA-SAKER	16
TILSTREKKELIG KUNNSKAP OG KOMPETANSE	17

UIB PLIKTER Å IVARETA LÆRINGSMILJØET TIL ALLE INVOLVERTE.....	17
UTREDE ØKT BRUK AV DIALOGPROSESSER	17
VERDIEN AV Å SI UNNSKYLD.....	18
PRAKSISGJENNOMFØRING	18
STUDENTER I PRAKSIS HAR BEHOV FOR GOD VEILEDNING	18
HVORDAN IVARETA STUDENTENES RETTSSIKKERHET I PRAKSIS?	18
SKIKKETHETSSAKER.....	19
ØKNING I ANDELEN HENVENDELSER OM SKIKKETHET	19
BEHOV FOR JEVLIG INFORMASJON OM SKIKKETHETSVURDERING	19
BEHOV FOR GOD INFORMASJON TIL STUDENTER SOM VURDERER Å MELDE TVIL OM EN MEDSTUDENT	20
UTFORMING AV TVILSMELDINGER.....	20
PROSESSEN I SKIKKETHETSSAKER.....	21
SAKSBEHANDLING VED UIB	22
LANG SAKSBEHANDLINGSTID	22
VIKTIGHETEN AV JURIDISK KOMPETANSE I SAKSBEHANDLING	22
BEGRUNNELSE OG KLAGE PÅ KARAKTER	23
BEGRUNNELSE	23
RISIKO VED Å KLAGE PÅ KARAKTER.....	23
SENSUR OG KLAGEKOMMISJON – KARAKTERAVVIK PÅ TO KARAKTERER ELLER MER	24

FORORD

I 2024 var det 10 år siden studentombudsordningen ved UiB ble vedtatt i universitetsstyrets møte den 28. mai 2014. I forbindelse med 10-årsjubileumet for vedtakelsen av ombudsordningen er det ekstra gledelig at UiB vedtok å utvide ombudsordningen med et helt årsverk, og fra semesterstart høsten 2024 tiltrådte nytt studentombud Hanne Winther Martinusen.

Styrkingen av ombudsordningen har bidratt til å sikre en mer robust ombudstjeneste, både gjennom å styrke arbeidsmiljøet og det faglige miljøet. I tillegg til å være jurist har Martinusen solid konflikthåndtering og -meklingskompetanse. Denne kompetansen er verdifull for både ansatte og studenter.

I årsrapporten ønsker vi å gi et innblikk i studentombudets virksomhet, med en fremstilling av antall og type henvendelser til studentombudet i løpet av 2024. Videre inneholder rapporten en beskrivelse av ombudets arbeidsmetodikk og øvrig arbeid. Rapporten avsluttes med ombudets refleksjoner og innspill til UiB basert på vårt arbeid i 2024.

Studentombudene ved UiB har gjennom året også vært engasjert som ombud ved Norges handelshøyskole (NHH) og Bergen Arkitekthøyskole (BAS). Høsten 2024 ble det inngått en avtale mellom UiB og Fagskulen i Vestland om kjøp av studentombudstjenester.

I perioden fra 1. januar til 31. desember 2024 har studentombudet mottatt og fulgt opp 219 henvendelser fra studenter ved Universitet i Bergen (UiB), 97 henvendelser fra studenter ved Norges handelshøyskole (NHH) og 3 saker fra studenter ved Bergen arkitekthøgskole (BAS). I tillegg har vi kommet i gang med et samarbeid med Fagskulen Vestland.

Det overordna inntrykket er at det er godt å være student ved UiB. Samtidig er det viktig å fremheve at mange av studentene som oppsøker studentombudet rapporterer om utfordringer ved sitt studie og/eller læringsmiljø.

I denne årsrapporten retter vi et særskilt fokus på ombudets kontorfasiliteter, UiBs mangfoldsprosjekt, krav til møtegjennomføring, behandling av Si fra-saker, gjennomføring av praksis, skikkethetssaker, saksbehandling ved UiB, samt begrunnelse og sensur.

Som studentombud er vi glad for at UiB ser nytteverdien av å inkludere ombudet i arbeidet med kvalitet og forbedring. Vi vil takke studenter, ansatte, studenttillitsvalgte og ombudskolleger for et godt samarbeid og gode diskusjoner gjennom året som har gått.

Bergen, 24. februar 2025

Hanne Winther Martinusen og Karsten Olav Aarestrup

Studentombud

OM STUDENTOMBUDET

Studentombudsordningen

Studentombudet utfører sitt arbeid med utgangspunkt i universitets- og høyskoleloven (uhl.) § [10-8](#) og [mandatet](#) som universitetsstyret ved UiB har fastsatt. Det er lovfestet at studentombudet ikke kan instrueres i sitt virke, og at ombudet er en uavhengig bistandstjeneste ved UiB.

Studentombudets uavhengighet kommer til syne organisatorisk ved at ombudet er plassert under HR-avdelingen ved UiB. Dermed har studentombudet en uavhengig stilling i forhold til UiBs organisasjon, herunder samtlige fakulteter og institutter.

Studentombudet saksbehandler ikke saker og er heller ikke en partsrepresentant for studenter i enkeltsaker.

Det er et grunnleggende prinsipp at studentombudet skal fungere på en måte som ikke fratrukker andre ansvar og arbeidsoppgaver. Studentombudet skal være et supplement til øvrige systemer og rutiner for veiledning og oppfølging.

Studentombudets viktigste funksjon er å bidra til at studentenes rettssikkerhet blir ivarettatt, ved å gi studenter veiledning i saker knyttet til deres studiesituasjon, samt arbeide for at studenter ikke skal utsettes for urett.

Studentombudet er et gratis lavterskeltilbud, og det er helt uforpliktende for studenter å ta kontakt.

Studentombudet har som formål å bidra til rettferdighet, men ikke fordel, for studenter som tar kontakt. Målet er å sette studenter som tar kontakt med studentombudet i stand til å ivareta sine interesser på en god og forsvarlig måte. Bistand kan innebære oppfølging overfor fakulteter eller institutter dersom det er behov for rettighetsavklaring eller det avdekkes saksbehandlingsfeil.

En naturlig følge av ombudets arbeidsmetodikk og taushetsplikt er at ombudet ikke engasjerer seg mer i enkeltsaker enn den enkelte student selv ønsker.

Studentombudet kan likevel få informasjon om feil via enkeltsaker, og på bakgrunn av dette velge å ta opp saker på eget initiativ ovenfor fakulteter og institutter. Saker som ombudet tar opp på eget initiativ kan eksempelvis omhandle saksbehandlingsfeil, svakheter i rutiner, mangel på rutiner eller regler, manglende samsvar mellom lokale og sentrale regler, samt systemfeil.

Også ansatte kan konfidensielt ta kontakt med studentombudet om kritikkverdige forhold som gjelder studentene sin studiesituasjon, for veiledning om studentenes rettigheter og for veiledning om relevante regelverk i saksbehandlingen.

Studentombudets arbeid i 2024

Studentombudet har i 2024 mottatt 219 henvendelser fra UiBs studenter. Arbeidet som studentombud er allsidig og omfatter blant annet rådgivning og veiledning av studenter, påse at saker behandles forsvarlig, deltakelse på kurs og konferanser, foredragsvirksomhet, møter og besøk til aktuelle institusjoner ved UiB.

Veiledning og oppfølging

Som tidligere år har ombudets prioriterte arbeid i rapportperioden vært veiledning og oppfølging av studenter.

Studentombudet mottar henvendelser fra studenter, og avgjør om henvendelsen eller forespørselen er innenfor ordningen. Dersom henvendelsen ikke er innenfor ordningen, vil vedkommende student få hjelp til å finne veien videre til rett sted.

Studenter henvender seg til ombudet via telefon, tekstmelding, besøk på kontoret eller e-post. En stor andel studenter som tok kontakt med ombudet i 2024 ønsket en uavhengig person å diskutere sin sak eller opplevelse med.

I ombudets håndtering av henvendelser er det stor variasjon i hva som blir gjort, og hvor mye studentombudet involveres. Noen studenter ønsker at studentombudet blir med som en observatør og støttespiller i møte med institusjonen, mens andre foretrekker å rådføre seg med ombudet uten at dette blir tatt opp i studentens møte med universitetet. Flere studenter tar også kontakt med ombudet for gjennomlesning av skriftlige tilbakemeldinger eller klager.

Deltakelse i formelle fora ved UiB

Studentombudet er fast observatør i Arbeidsmiljøutvalget (AMU) og Læringsmiljøutvalget (LMU) med talerett. Ombudet har deltatt på alle utvalgsmøter som ikke har kommet i konflikt med studentrelatert bistand.

Studentombudet er av den oppfatning at ombudets tilstedeværelse i disse utvalgene ved UiB er til stor nytte for vårt arbeid, og bidrar til at ombudet kontinuerlig kan gi inngi våre synspunkter og tilbakemeldinger til enten pågående saker eller saker som skal iverksettes for å sikre et forsvarlig lærings og arbeidsmiljø ved UiB.

Informasjons- og presentasjonsvirksomhet

Studentombudet skal i tråd med sitt mandat informere om sin funksjon til UiBs studenter og bidra til å gi nødvendig opplæring til studentrepresentanter og tillitsvalgte om studentenes rettigheter og plikter. For å sikre at studentombudet er kjent for flest mulig studenter er det også en forutsetning at UiBs ansatte har god kjennskap til ombudets funksjon og rolle.

Ombudet er glad for alle invitasjoner vi har fått til å presentere ombudsordningen, og alle innlegg vi har fått holde for studentrepresentanter og tillitsvalgte og ansatte ved UiB i 2024.

Studentombudet har fått tilbakemeldinger om at Instagram er den best egnede plattformen for å nå den store studentmassen og informere om ombudsordningen. Ombudet har derfor i 2024 aktivt promotert ordningen på ulike Instagram-kontoer med tilknytning til UiB, og særlig fått gode tilbakemeldinger på våre Instagram takeovers ved ulike fakulteter på UiB. I tillegg er det publisert informasjon om ombudsordningen på flere digitale informasjonsskjermer ved UiB.

Studentombudenes nettverk

Studentombudet er del av et nasjonalt, skandinavisk og europeisk nettverk for studentombud. Gjennom deltakelse i ombudsnettverkene har vi hatt gode faglige diskusjoner, god dialog og verdifull erfaringsutveksling. Dette bidrar til å styrke ombudets kompetanse og kvalitet på ombudstjenesten til studentene ved UiB.

Det nasjonale nettverket for studentombud i Norge avholder jevnlig nettverkssamlinger med faglig innhold både digitalt og fysisk.

Oversikt over ombudets aktivitet i 2024

Nedenfor følger en kronologisk oversikt over noen av de innlegg, møter, kurs og konferanser studentombudet ved UiB har holdt og deltatt på i 2024.

Januar 2024

- Møte med Studentparlamentets Arbeidsutvalg (SPAU)
- Nettverksmøte studentombudene i Vest
- LMU 31. januar

Februar 2024

- Møte med SPAU
- Møte med PwC i forbindelse med revisjon av universell utforming av IKT ved UIB

Mars 2024

- Digital nasjonal nettverkskonferanse for studentombud
- Innlegg på Det medisinske fakultets halvårlege studieseminar

April 2024

- Presentasjon av årsrapport for Utdanningsutvalget
- AMU 4. april
- Innlegg – Arbeidsgruppen for god psykisk helse ved KMD
- Nasjonal studentombudskonferanse i Trondheim
- Fremleggelse av årsrapport for Studentparlamentet
- Innlegg på KUSK-seminar om saksbehandling

Mai 2024

- Innlegg for studieadministrasjonen ved Det humanistiske fakultet
- LMU 29. mai
- Digitalt nasjonalt nettverksmøte for studentombud

Juni 2024

- Nettverksmøte studentombudene i vest
- AMU 20. juni
- Innlegg på nettverkssamling for Hovedverneombudene

August 2024

- Presentasjon på Introdagen for nye studenter ved UiB
- Tilstedeværelse på velkomstsereoni for nye studenter ved UiB
- Martinusen deltok på Masterclass i mekling¹ i regi av JUS²
- Martinusen deltok på [Meklingskonferansen 2024](#)
- Aarestrup gjennomførte "[The 4-day Negotiation Workshop](#)" i regi av JUS
- Introduksjon av nytt studentombud for SPAU

September 2024

- Deltakelse i STALF – presentasjon av nytt studentombud
- Nettverksmøte for studentombudene i vest
- Digital nasjonal nettverkskonferanse for studentombud
- Innlegg for studienettverket på Det humanistiske fakultet
- Deltakelse på KUSK-treff om ny universitets- og høyskolelov
- Tillittvalgtopplæring for Medisinsk studentutvalg
- Innlegg for Fagutvalgene ved LLE³
- Deltakelse på KUSK-kurs om universell utforming av læringsmiljø
- LMU 26. september

Oktober 2024

- Deltok på stand ifm. Verdensdagen for psykisk helse på Studentsenteret
- Skandinavisk studentombudskonferanse 2024 i Stockholm
- Innlegg for Juridisk nettverk ved UiB om studentombudet og vårt arbeid
- Presentasjon av studentombudene for Studentparlamentet ved UiB
- Innlegg for Lektorsenteret ved UiB

November 2024

- Deltakelse på KUSK-treff om studenter på autismespekteret
- Digital nasjonal nettverkskonferanse for studentombud
- Deltakelse på KUSK-seminar om saksbehandling
- Faglunsj med Bedriftshelsetjenesten og Hovedverneombud
- Innlegg på fagdag for mentorordningen og programstyret til utøvende musikk ved Griegakademiet
- Martinusen gjennomførte [Meklingsakademiet](#) i regi av Advokatforeningen og JUS
- LMU 27. november

¹ Temaet var Fastlåste meklinger – verktøy og teknikker»

² Juristenes utdanningssenter, www.jus.no

³ LLE: Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier

Desember 2024

- Observatør ved gjennomføring av OSCE-eksamen MED12
- Årlig fellesmøte mellom AMU og LMU
- Digital nasjonal nettverkskonferanse for studentombud
- Innlegg for Studentutvalgsforum, et forum for ledere og nest-ledere av studentutvalgene ved UiB

HENVENDELSER OG STATISTIKK

Om henvendelser og statistikk for 2024

Dette kapittelet inneholder statistikk og oversikt over henvendelser studentombudet har mottatt i perioden fra 01.01.24 til og med 31.12.24. I statistikken har vi tallfestet henvendelser som har ledet til veiledning og oppfølging fra studentombudet.

Henvendelser som gjelder informasjon om ombudsordningen, faller utenfor ombudets mandat eller som er sendt feil, er ikke tatt med i beregningen av antall henvendelser. Det samme gjelder spørsmål som stilles i forbindelse med opplæring, kurs, informasjonsarbeid eller lignende.

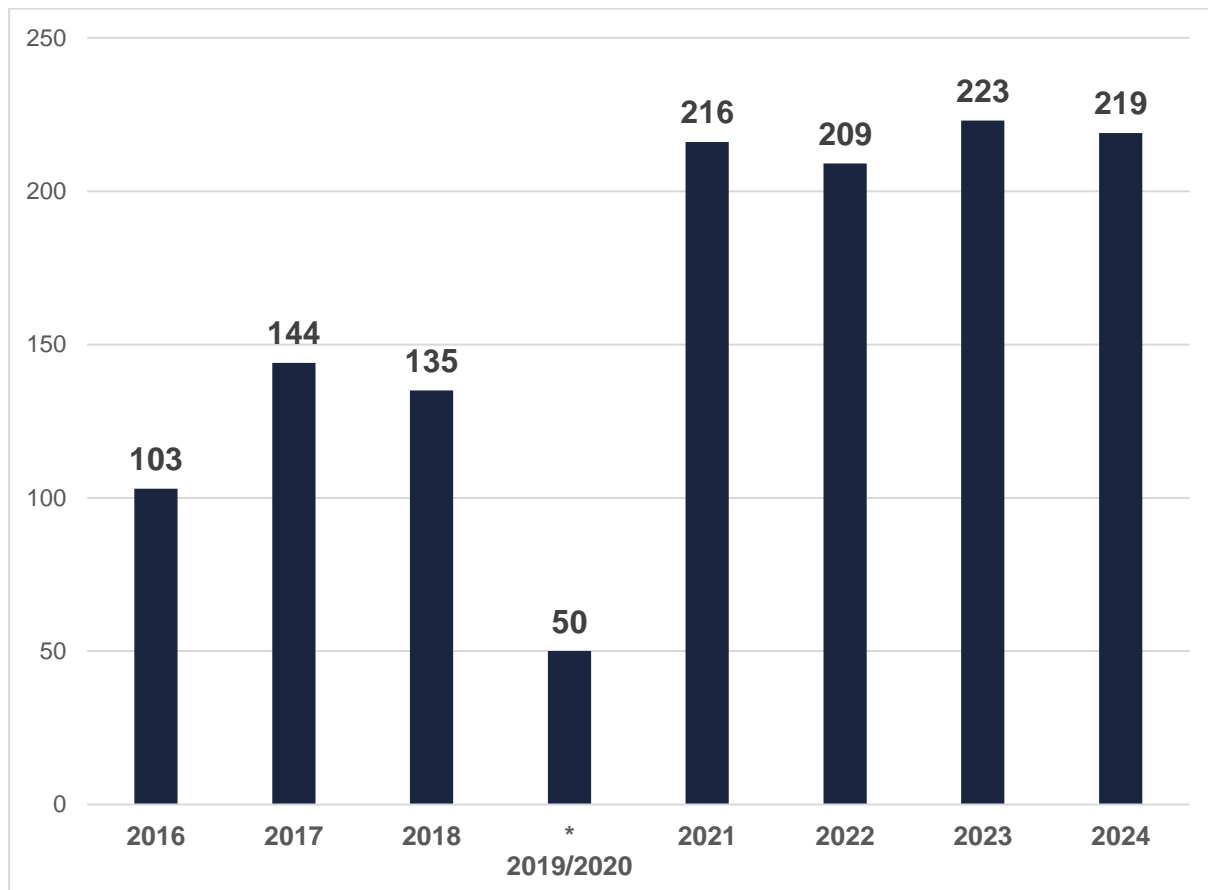
Det vil bli redegjort for hvordan henvendelsene fordeler seg år for år, fra fakultet til fakultet og hvilke kategorier henvendelsene faller innenfor. Henvendelsene er ikke fordelt instituttvis eller per studieprogram av hensyn til personvern.

Studentombudet ser det nødvendig å presisere at statistikken er en redegjørelse av mottatte henvendelser. Det er ikke hensiktsmessig eller mulig å trekke noen konklusjon om den helhetlige tilstanden ved UiB eller på de ulike fakultetene med bakgrunn i statistikken som presenteres. Imidlertid kan statistikken ha verdi som et supplement til overordnede undersøkelser. Gjentakende tilbakemeldinger fra studenter på samme fakultet, eventuelt institutt eller studieprogram adresseres særskilt.

Det er stor variasjon kompleksitet og omfang knyttet til den enkelte henvendelse. Noen henvendelser kan løses gjennom en samtale, mens andre krever jevnlig oppfølging over flere uker og måneder.

Henvendelser til studentombudet år for år

Det er mottatt et stabilt antall henvendelser i 2024, sammenlignet med året før.

Figur 1. Figuren viser et stolpediagram med oversikt over antall henvendelser studentombudet har mottatt fordelt per år: 2016 (103), 2017 (144), 2018 (135), *skoleåret 2019/2020 (50), 2021 (216), 2022 (209), 2023 (223) og 2024 (219). *Tallmaterialet for 2019 og 2020 gir ikke et fullstendig bilde over antallet henvendelser grunnet ulik statistikkføring og overlappingsperiode med ulike studentombud.

Henvendelser sortert etter fakultet

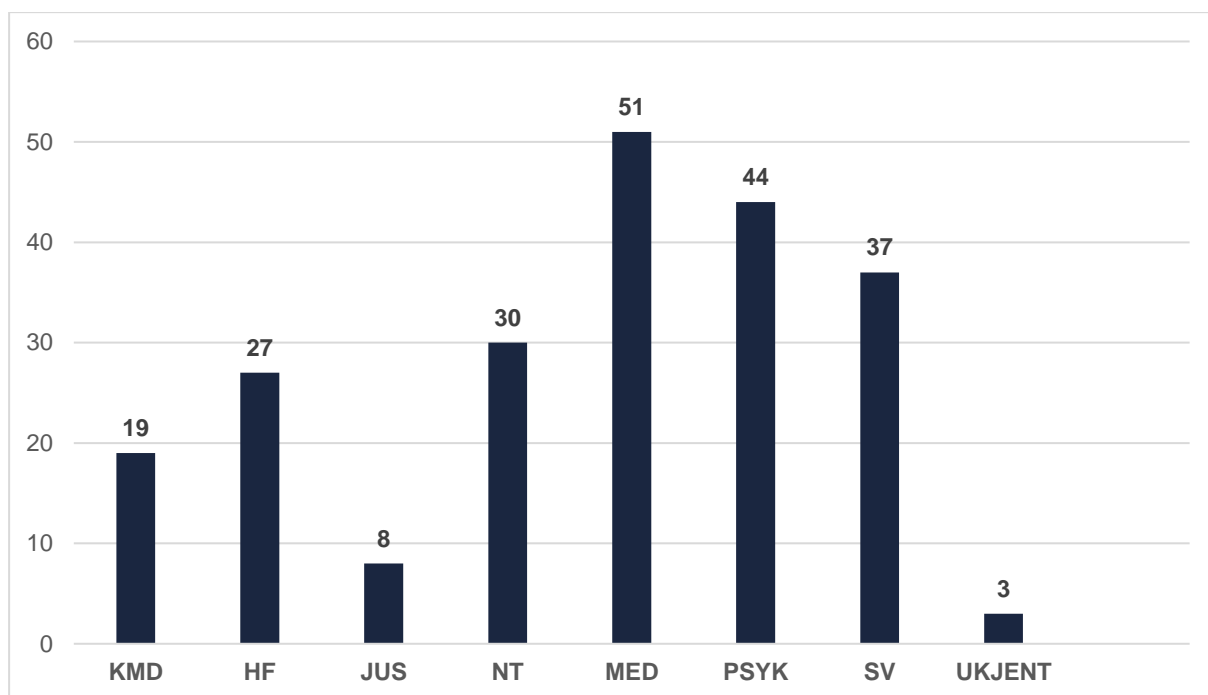
Det er registrert saker fra studenter ved alle fakultetene i perioden det rapporteres for.

Studenter som tar kontakt med oss oppgir som hovedregel fakultetstilhørighet. Dersom studenten hører til flere fakulteter, føres henvendelsen til fakultetet saken knytter seg til

For å ivareta studentens anonymitet, og for å gjøre kontakten med ombudet enkel og ubyråkratisk, krever ikke ombudet at studentene opplyser om fakultetstilhørighet. Derfor er ikke alltid fakultetstilhørigheten kjent.

Registrerte studenter ved UiBs fakulteter høsten 2024

Fakultetsnavn	Antall studenter totalt
Fakultet for kunst, musikk og design (KMD)	675
Det humanistiske fakultet (HF)	3745
Det juridiske fakultet (JUS)	2395
Fakultet for naturvitenskap og teknologi (NT)	3830
Det medisinske fakultet (MED)	2315
Det psykologiske fakultet (PSYK)	2550
Det samfunnsvitenskapelige fakultet (SV)	4835
Sentraladministrasjonen	105
Sum	20450

Figur 2. Tabell over antall registrerte studenter ved UiBs fakulteter høstsemesteret 2024.⁴**Antall henvendelser sortert etter fakultet****Figur 3.** Figuren viser et stolpediagram med oversikt over antall henvendelser studentombudet har mottatt fordelt per fakultet i 2023: KMD (19), HF (27), JUS (8), NT (30), MED (51), PSYK (44), SV (37) og UKJENT (3).⁴ [Database for statistikk om høyere utdanning - DBH](#)

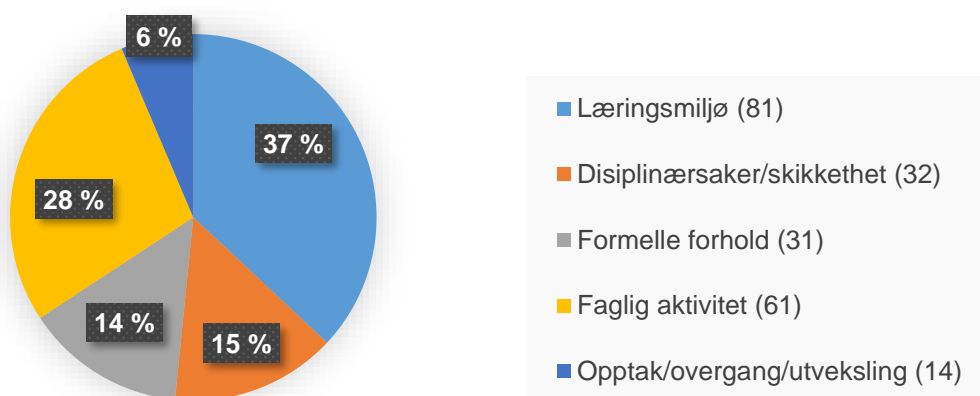
Henvendelser sortert etter kategori

Henvendelser til studentombudet blir plassert i én hovedkategori. Hver hovedkategori har underkategorier. Selv om en henvendelse ofte kan plasseres i flere kategorier, gjør studentombudet en vurdering av hva som er hovedinnholdet i henvendelsen og plasserer den i en av de følgende kategoriene.

I noen få saker har det vært hensiktsmessig å registrere en henvendelse som to henvendelser. Årsaken til dette er at studenten presenterer to helt forskjellige problemstillinger som ikke har sammenheng med hverandre.

Hovedkategori	Tilhørende underkategori
Læringsmiljø	Adferd/ opptreden, fysisk læringsmiljø, tilrettelegging og psykisk/ psykososialt læringsmiljø
Disiplinærsaker/ skikkethet	Mistanke om fusk, skikkethetsvurdering, merknad på politiattest og andre saker om med mulig utestengelse/ bortvisning
Formelle forhold	Studieprogresjon, permisjon, dispensasjoner fra antall eksamensforsøk, semesterregistrering, semesteravgift, personvern, vitnemål og andre bekræftelser
Faglig aktivitet	Undervisning, pensum, eksamen, inkludert adgang, gjennomføring, begrunnelse, sensur og klagesensur, veiledning
Opptak/ overgang/ utveksling	Masteropptak, overgang til ny studieordning, utveksling, opprykk/ fritak fra/ innpassing av emner, andre opptak
Utenfor ordningen	Husleierett, arbeidsrett, samboer/ ekteskapsrett, lånekassen, forbrukerkjøp, annet

Sektordiagram med henvendelser etter kategori

Figur 4. Figuren viser et sektordiagram med en prosentvis fremstilling av saker fordelt på følgende ulike kategorier: Læringsmiljø (81 saker/ 34%), Disiplinærsaker/skikkethet (32 saker/ 13%), Formelle forhold (31 saker/ 13 %), Faglig aktivitet (61 saker/ 25%) og Opptak, overgang, utveksling (14 saker/ 6%)

INNSPILL TIL UIB

Refleksjoner og innspill til UiB

I rapporten for 2023 ble det vist til eksempler og anbefalinger knyttet til følgende tematikk:

- Sammensatte utfordringer som påvirker studiesituasjon og læringsmiljø
- Effektivt, god og korrekt studieveiledning og rådgivning
- Akademisk redelighet fra ansatte overfor studenter – studenters og ansattes rettigheter til egne vitenskapelige, litterære og kunstneriske verk

Tematikk som er adressert i tidligere årsrapporter er fremdeles relevant. Studentombudet sin oppfatning er at løpende innspill og innspill i årsrapporter tas på alvor og følges opp, samt at UiB jobber systematisk med kvalitet og forbedring.

I denne årsrapporten ønsker vi med utgangspunkt i vårt arbeid i 2024 å rette et særskilt fokus på ombudets kontorfasiliteter, UiBs mangfoldsprosjekt, krav til møtegjennomføring, behandling av Si fra-saker, gjennomføring av praksis, skikkethetsaker, saksbehandling ved UiB, samt begrunnelse og sensur.

Kontorsituasjonen til studentombudet

Kort om dagens kontorsituasjon

Studentombudet har det siste halve året uttrykt en bekymring for nåværende kontorsituasjon på Studentsenteret. Kontorfasilitetene er per i dag ikke velfungerende for to ombud og hemmer effektiviteten. Kontoret vi disponerer i dag er lite, og det ikke er mulig å gjennomføre veiledninger mens den andre jobber.

I forbindelse med utvidelsen med ett ekstra årsverk ble ombudet tilbudt to kontorer i Christies gate 18. Studentombudet er av den oppfatning at det tilbudte lokale ikke er egnet for formålet ut fra ombudets rolle og mandat, og har meldt dette tilbake til UiB.

Vi er av den oppfatning at dagens kontorfasiliteter verken tilfredsstillende kravene til et godt fysisk arbeidsmiljø eller imøtekommer de krav som stilles til ombudets tjenestetilbud.

Viktigheten av lokasjon

Studentombudet betjener godt over 25000 studenter fordelt på UiB, NHH, BAS og Fagskolen i Vestland.

Ombudet har årlig et tresifret antall studenter inne til veiledning. Enkel og anonym tilkomst for alle er vesentlig for vårt veiledningstilbud.

Vi anser Studentsenteret som den beste lokasjonen for ombudet, og flere sentrale aktører ved UiB, inkludert studentdemokratiet deler denne oppfatningen.

Nåværende tiltak

Ombudet forstår det slik at det jobbes aktivt med å finne nye egnede lokaler for studentombudet på Studentsenteret, noe ombudet er takknemlig for.

Presserende behov

Ombudet understreker at behovet for nye kontorfasiliteter på Studentsenteret er prekært, og anmoder sterkt om at dette er på plass innen studiestart 2025.

Lovpålagt tilbud

Ombudet finner i denne sammenheng grunn til å minne om at studentombudsordningen er et lovpålagt tilbud på lik linje med verneombudsordningen.

Studentombudet håper at UiB, i arbeidet med nye kontorfasiliteter, vil vektlegge å tilby fasiliteter som er tilpasset ombudets rolle og mandat, og som ikke skiller seg vesentlig fra hovedverneombudets fasiliteter.

UiBs mangfoldsprosjekt

Studentombudet forstår det slik at prosjektet «Mangfoldig UiB – ingen utenfor» i utgangspunktet et treårig prosjekt og at det per nå er midler i mangfoldsprosjektet til å opprettholde aktivitetsnivået ut 2025.⁵ Ombudet følger prosjektet med stor interesse.

Studentombudet har i 2024 hatt flere møter med mangfold og fadderkoordinatorene ved UiB, og hatt stor nytte av deres kompetanse i vårt arbeid.

Ombudet oppfordrer til at dette arbeidet forsterkes, og aktivt arbeides for at det etter prosjektperioden omsettes til en permanent ressurs ved UiB. Etter vårt syn vil behovet for solid og oppdatert mangfoldskompetanse i årene fremover.

Saker og problemstillinger ombudet har vært påkoblet siste året tilsier at det er behov for en kontinuerlig kompetanseheving og utvikling blant både faglige og administrativt ansatte.

⁵ Sak 36/24 Orientering og status i prosjektet «Mangfoldig UiB – ingen utenfor» (LMU 22.10.24) og Sak 1/25 Presentasjon av mangfoldsundersøkelser, og nye mangfolds- og fadderkoordinatorer (LMU 12.02.25)

Ved å gjøre prosjektarbeidet til en permanent ressurs ved UiB, muliggjør det et langsiktig og systematisk mangfoldsarbeid. Særlig ser ombudet et behov for utvikling av ulike kurs og en årlig mangfoldsdag for å styrke ansatte og studenters mangfoldskompetanse. Dette vil bidra til kontinuerlige faglig påfyll, rekruttering av studenter og ansatte i et mangfoldsperspektiv, og fremme et mangfoldig miljø ved UiB.

Vi oppfordrer også sterkt at «Språkkafé» og studiestasjon blir permanente tilbud, spesielt fordi mange studenter med annet morsmål enn norsk rapporterer at de har et behov for støtte for å lære akademisk norsk. Språkutfordringer alene gir ikke rett til tilrettelegging etter [uhl. § 10-5](#).

Møter mellom UiB og studenter

I møter mellom UiB og en student er det en naturlig maktubalanse. Ombudet vil i det følgende gi noen innspill til hvilke tiltak vi mener vil være med å sikre studenters rettsikkerhet i møter med UiB.

Krav til møteinnkallinger

I studentombudets [årsrapport for 2022](#) ble utforming av innkalling til møter mellom UiB og student særlig adressert.

Studentombudet har gjennom 2024 blitt kontaktet av studenter som er innkalt til møter med UiB uten at det tydeliggjøres i innkallingen hva som er bakgrunnen for, formålet med møtet og/eller informert om muligheten til å ta med en støtteperson i møtet.

Dette anser vi som svært uheldig med hensyn til studentenes rettsikkerhet. Ombudet er blitt kjent med dette ved at studentene selv har klart å finne veien til oss, og er i lys av dette bekymret for det reelle omfanget av møter som kan ha blitt gjennomført uten at studenter har fått denne vesentlige informasjonen

Studentombudet finner på denne bakgrunn grunn til å minne om at det av hensyn til studentene sin rettsikkerhet bør fremkomme et visst minimum av informasjon i en møteinnkalling.

Minstekrav til informasjon i møteinnkalling

Møteinnkallinger bør som et minimum inneholde informasjon om:

- Tid og sted
- Bakgrunnen og formålet med møtet
- Møtedeltakere og eventuelt rolle
- Muligheten til å ha med seg en støtteperson i møtet

Det bør også informeres om studenten er pliktig å stille i møtet og/eller om det kan få konsekvenser å ikke stille i møtet.

Disiplinær-, varslings- og skikkethetsaker⁶

Vår erfaring er at mange studenter som blir innkalt til møter, enten i saker som kan lede til en disiplinærreaksjon eller hvor det er aktuelt å melde tvil om deres skikkethet, opplever saken som belastende. Mange studenter forteller ombudet at de snakker med få eller ingen om prosessen de er i, og at studentombudet i en del tilfeller er de eneste som kjenner til saken ut over fakultetet/fagmiljøet som er ansvarlig for saksbehandlingen.

Ombudet mener derfor at studenter bør oppfordres til å involvere en støtteperson i prosessen, samt benytte seg av muligheten for å ha med seg en støtteperson dersom det er ønskelig.

Videre er ombudet opptatt av at det særlig i denne typen saker informeres om studentombudet. Vi ønsker at det i innkallingen opplyses om at studentombudet er en uavhengig instans som har taushetsplikt, at vi gir råd og juridisk veiledning til studenter i denne typen saker, og kan delta som en støtteperson med taushetsplikt i møtet dersom studenten ønsker det.

Rimelig tid til møteforberedelser

Ombudet minner om at innkallinger til et møte bør sikre at studenten får tilstrekkelig tid til å forberede seg. Ombudets erfaring er at møter sjelden blir gode hvis studenten ikke vet hvorfor de er innkalt og/eller føler seg overrumplet i møtet.

Møtegjennomføring

Det kontradiktoriske prinsipp må være styrende

Studentombudet mener at ett av de mest sentrale rettssikkerhetsprinsippene som må ivaretas i all saksbehandling, er retten til kontradiksjon. I tillegg til at det har en egenverdi at alle involverte blir hørt og får imøtegått opplysninger om seg selv eller som påvirker dem på annen måte, vil kontradiksjon bidra til at saken blir mest mulig opplyst, og dermed sikre et bedre beslutningsgrunnlag for dem som behandler saken ved UiB.

Antall møtedeltakere fra UiB

Studentombudet erfarer at UiB ofte stiller med to eller flere representanter i møter med studenter. Det kan trolig være flere gode grunner til dette. Likevel mener ombudet at det bør bli en større bevissthet omkring antallet møtedeltakere, gitt den naturlige maktubalansen det er i denne typen møter.

Saksansvarlig bør senest på møteinnkallingstidspunktet vurdere om antallet møtedeltakere fra UiB kan bidra til at møtegjennomføringen blir mer tyngende enn den trenger å være. Videre er det viktig med et kritisk blikk på hvor mange deltakere som reelt trenger å delta.

⁶ Per i dag får studenter som innkalles til en vurderingssamtale hos skikkethetsansvarlig ved UiB informasjon om at de har rett til å ta med seg en støtteperson, men ikke nødvendigvis ved innkalling til møte lokalt på fakultet og veileder.

Upartisk fremtoning og spørsmålsstilling

Det er viktig at UiBs representanter i møte med student opptrer upartisk og respektfullt.

I korte trekk betyr upartiskhet at den eller de som skal behandle saken ikke på forhånd tar parti eller standpunkt i saken og etterstreber å vurdere saken saklig, objektivt og rettferdig. Forutinntatte holdninger kan påvirke møtes retning negativt.

Det bør tilstrebes å lytte aktivt og stille åpne spørsmål for å gi studenten mulighet til å uttrykke seg fritt og utdype sitt standpunkt i saken. Ledende og ladde spørsmål må unngås, da det fort svekker tillitten til at saksbehandler/UiB vil behandle saken på en upartisk måte.

Referatføring og utsendelse av referat

Formålet med et referat er at det skal være tidsnært. Ideelt sett burde referatet skrives, gjennomleses og godkjennes i møtet. Dette er ikke alltid praktisk gjennomføre. Likevel mener ombudet at det av hensyn til etterprøvbarehet, bør prioriteres å raskt få ferdigstilt og oversendt referatet til godkjenning. Det er vanskelig å ivareta egne interesser om referatet blir oversendt og skal gjennomgås lang tid etter møtet.

Særlig i disiplinær- og skikkethetsaker mener ombudet at hensynet til kontradiksjon og prosessrettferdighet tilsier at saken ikke bør oversendes til klagenemnden eller skikkethetsansvarlig før studenten har fått mulighet til å kommentere referatet.

Si fra-saker

I 2024 har studentombudet veiledet og fulgt opp en rekke studenter som har vært involvert i en Si fra-sak. Det gjelder både studenter som har sagt ifra eller som det er sagt fra om.

Si fra-saker varierer i kompleksitet og alvorlighetsgrad. Håndteringen av denne typen saker oppleves ofte som en krevende prosess for alle involverte. Både for den som sier ifra, den som mottar og skal behandle saken, og den som er gjenstand for kritikk. En pågående sak kan også oppleves belastende for et helt læringsmiljø.

Basert på våre erfaringer fra 2024 har vi følgende overordnede innspill til UiBs håndtering av Si fra-saker:

Tilstrekkelig kunnskap og kompetanse

Ombudet er av den oppfatning at nøye etterlevelse av gjeldende rutiner for behandling av Si fra-saker⁷ vil være med å motvirke at det særlig i saker av en viss alvorlighetsgrad handles i affekt, og som kan føre til en eskalering av en allerede krevende sak.

Selv om sakens karakter tilsier en effektiv behandling, er studentombudet likevel av den oppfatning at behovet for en effektiv saksavvikling ikke kan gå på akkord med grunnleggende krav til forsvarlig saksbehandling.

Studentombudet har det siste året erfart at manglende etterlevelse av rutinene har ledet til følgefeil i saksbehandlingen som har medført alvorlige konsekvenser for de involverte studentenes rettsikkerhet.

Det er derfor avgjørende å sikre at ansatte som håndterer saker med påstand om «kritikkverdige forhold» etter uhl. [§ 10-4](#), har nødvendig opplæring og er godt kjent med rutinene for behandling av denne typen saker.

UiB plikter å ivareta læringsmiljøet til alle involverte

UiBs rutine for behandling av Si fra-saker fra studenter, bygger på fire helt grunnleggende saksbehandlingsprinsipper⁸; konfidensialitet, habilitet, kontradiksjon og hensynet til de involverte.

Hensynet til de involverte innebærer at UiB i tillegg til å ha en aktivitetsplikt i disse sakene, også har en omsorgsplikt. UiB skal ivareta samtlige som er involvert i en Si fra-sak, også omvarslet student. Prosessen skal være nøktern, ryddig og respektfull overfor alle involverte.

Konkret betyr omsorgsplikten at UiB plikter å sørge for at alle involverte studenter har et forsvarlig læringsmiljø, jf. uhl. [§ 10-1](#). Kravet til forsvarlig læringsmiljø gjelder både mens behandlingen av Si fra-saker pågår, og etter avsluttet sak.

Utrede økt bruk av dialogprosesser

Studentombudet er av den oppfatning at bruk av mekling eller tilrettelagte dialogmøter mellom involverte parter bør utredes nærmere, både som et tilbud til parter i løpet av saksbehandlingsprosessen og som et tiltak som kan munne ut av saksbehandlingen dersom partene ønsker det.

Mekling og tilrettelagte dialogmøter er effektive konfliktløsningsverktøy med hensikt å fremme forståelse mellom parter. Slike møter gir partene mulighet til å uttrykke sine synspunkter og

⁷ Det vises her til rutiner for behandling av Si fra-saker fra studenter ved UiB slik de er beskrevet i Modul 1 i kursrekken for behandling av Si-fra saker fra studenter «Grunnleggende om håndtering av Si fra-saker fra studenter ved UiB». Kurset er et e-læringskurs på Mitt UiB.

⁸ Det vises også til [forvaltningsloven \(fvl.\) § 6](#) (habilitet), fvl. § 13 (taushetsplikt), fvl. §§ 18 og 19 (innsyn), fvl. §§ 16 og 17 (kontradiksjon)

følelser i en trygg og strukturert setting, noe som kan bidra til å finne felles løsninger basert på partenes behov og ønsker og redusere konfliktnivået også fremover.

Verdien av å si unnskyld

Studentombudet vil minne om at et av de kraftigste virkemiddele Uib har til rådighet når eventuelle feil er blitt gjort, er å ta et tydelig ansvar og erkjenne at feil har skjedd. Videre kan det gjerne avholdes et møte med den/de som er berørt og beklage for feil som er blitt gjort, samt gå i dialog om hvordan tillitt kan gjenopprettes.

Praksisgjennomføring

Studenter i praksis har behov for god veiledning

Studentombudet ved Uib har registrert en økning i praksisrelaterte henvendelser i 2024.

Hovedregelen er at faglige vurderinger kan overprøves ved skriftlig klage. Imidlertid er praksis en vurderingsform som etter sin art ikke er etterprøvbart. Vurderingen om «ikke bestått» praksis kan derfor ikke påklages. Dette følger av [uhl. § 11-10](#), fjerde avsnitt. Studenter kan likevel be om begrunnelse og klage på formelle feil etter bestemmelsene i universitets- og høyskoleloven [§ 11-8](#) andre avsnitt og [§ 11-9](#).

Studenter i praksis inngår i en hierarkisk struktur der de blir vurdert og bedømt med resultater som er avgjørende for videre studieprogresjon. Det følger av [uhl. § 11-6](#), første avsnitt, at studenters kunnskaper og ferdigheter skal prøves og vurderes på en «upartisk og faglig betryggende måte».

Vi erfarer at praksis gjennomføres ulikt på tvers av Uibs studieprogrammer, noe som i seg selv er naturlig med tanke på variasjoner mellom studieprogrammer og emnenes egenart. Uavhengig av fagfelt og studieprogram er det likevel viktig for ombudet å understreke viktigheten av god og konstruktiv veiledning underveis i praksis.

Veiledning og tydelig tilbakemelding ved fare for ikke bestått praksis, gir studenter forutsigbarhet og en reell mulighet til å korrigere sin prestasjon i henhold til læringsmål, dersom det underveis i praksis oppstår tvil om studenten skal bestå eller ikke.

Hvordan ivareta studentenes rettssikkerhet i praksis?

Uoversiktlig og fragmentert regelverk

Praksis i høyere utdanning er regulert både gjennom lov, forskrift, ulike retningslinjer/rutiner og avtale med praksisstedet. For mange studenter virker regelverket som regulerer praksis fragmentert og uoversiktlig. En lokal regulering ved Uib med minstekrav til rettigheter og plikter kan øke rettssikkerheten i praksisgjennomføringen for studentene. Dette er klart i tråd med

[UiBs studieforskrift § 1-1](#) andre avsnitt som stadfester viktigheten av et klart og tilgjengelig regelverk.

Behov for bedre regulering av tilbakemeldinger

Praksis er veiledet, noe som gir rom for fortløpende tilbakemeldinger og vurderinger. Rettssikkerheten er imidlertid svakere enn ved eksempelvis skriftlig eksamen som er etterprøvbart. Det er derfor hensiktsmessig med en god struktur på tilbakemeldingene/vurderingene som gis underveis.

Konkret bør det som et minimum være regler/rutiner for hvordan og hvor ofte studenter skal få formelle vurderinger underveis i praksisperioden. Etter ombudets syn bør det tilstrebes skriftlighet, særlig i praksistilfeller der det er usikkert om studenten vil bestå praksis eller tvil om studentens skikkethet.

Fordel med skriftlige begrunnelser

Selv om det er opp til utdanningsinstitusjonene om begrunnelse skal gis muntlig eller skriftlig, er det åpenbart bedre for studentenes rettsvern i praksis, om begrunnelse gis skriftlig. Skriftlighet sikrer notoritet og er også til fordel for ansatte og veiledere, spesielt i praksissaker knyttet til formelle feil⁹, skikkethet¹⁰, varsling¹¹ eller læringsmiljø saker¹².

Skikkethetsaker

Økning i andelen henvendelser om skikkethet

Studentombudet har det siste året hatt en økning av henvendelser om skikkethet, både fra studenter som det er meldt tvil om og studenter som er bekymret for medstudenters skikkethet.

Studentombudet vil i 2025 ha et særlig fokus på skikkethetsaker og i den forbindelse tatt et initiativ til et møte med skikkethetsansvarlig ved UiB for erfaringsutveksling og dialog om saker vedrørende skikkethetsvurderinger.

Behov for jevnlig informasjon om skikkethetsvurdering

Tilbakemeldinger fra UiB-studenter om går på studier som er underlagt skikkethetsvurdering¹³ viser behov for jevnlig informasjon om skikkethetsvurdering gjennom studieløpet. Slik vi forstår det så gis det informasjon om dette ved studiestart i tråd med universitet og høyskoleforskriften [§ 7-4](#).

⁹ Se uhl. § 11-8

¹⁰ Se uhl. § 12-3 og [Forskrift til universitets- og høyskoleloven kapittel 7](#)

¹¹ Se uhl. § 10-4

¹² Se uhl. § 10-1

¹³ Se [Forskrift til universitets- og høyskoleloven kapittel 7](#), særlig [§ 7-1](#)

Informasjonstrykket ved studiestart er imidlertid høyt, med den konsekvens at viktig informasjonen kan drukne i den store informasjonsflyten. Vi har holdt innlegg for erfarne studenter på studier underlagt skikkethetsvurdering som åpent forteller at de enten ikke kjenner til skikkethetsvurdering eller har god nok kjennskap til hva dette innebærer.

Våre erfaringer tilsier at det særlig er viktig med en gjennomgang og påminnelse om skikkethetsvurdering før hver praksisperiode, da det ofte er i forbindelse med praksis det kan oppstå tvil om en students skikkethet.

Behovet for jevnlig opplæring og informasjon synes ikke å være begrenset til studenter, også ansatte ved UiB og praksisfeltet synes å ha et tilsvarende behov.

Behov for god informasjon til studenter som vurderer å melde tvil om en medstudent

Studentombudet erfarer at mange studenter ikke er kjent med eller vet hvordan de kan melde tvil om medstudenter. Å melde tvil om en medstudents skikkethet kan være et vanskelig valg.

Ombudet mener at det bør vurderes om det er hensiktsmessig at studenter som vurderer å melde tvil om en medstudent primært oppfordres til å kontakte emneansvarlig, praksisveileder eller foreleser med tanke på spørsmål om fremgangsmåte for å diskutere sin bekymring.

På denne måten sikres det at studenten kan få god informasjon om eventuell videre prosess. Det bør særlig opplyses om at studenten som tvilmeldingen gjelder i utgangspunktet har rett til å få vite hvem som har levert tvilmeldingen etter forvaltningsloven [§ 18 om partsinnsyn](#). Identiteten til tvilmelder kan kun holdes skjult dersom særlige grunner taler for det, se forvaltningsloven [§ 19 andre avsnitt bokstav b](#).¹⁴

Videre muliggjør dette at det i samråd med den bekymrede studenten kan vurderes om en eventuell tvilmelding heller skal leveres av en representant for UiB eller praksisstedet.

Utforming av tvilmeldinger

En tvilmelding skal inneholde en begrunnelse for hvorfor det meldes tvil om en students egnethet og skikkethet.

Studentombudet har sett flere eksempler på tvilmeldinger det siste året hvor vi har reflektert over blant annet ordbruk, omtale av studenten det meldes tvil om, at meldingen omfatter flere studenter, grunnlaget for å melde tvil og tidspunktet for når tvilmeldingen blir inngitt.

¹⁴ Det vises her til punkt 3.7 i [Veileder til forskrift til lov om universiteter og høyskoler \(universitets- og høyskoleforskriften\)](#) kapittel 7 Skikkethetsvurderinger

Studentombudet ser et behov for at det gis mer informasjon om hvordan en tvilsmelding best kan utformes. Ladede personkarakteristikker, uklare henvisninger til hendelser eller hvem som stiller seg bak tvilsmeldingen kan virke eskalerende.

Videre har ombudet sett tvilsmeldinger hvor forholdet/hendelsene som begrunner meldingen ligger flere måneder bak i tid, særlig ser vi dette som uheldig i de tilfeller meldingen inngis tett inntil studenten er ferdigutdannet.

Ombudet mener det bør vurderes om det i innkallingen til en vurderingssamtale skal gis en kort begrunnelse for hva i tvilsmeldingen som ligger til grunn for innkallingen. Særlig sett i lys av at tvilsmeldinger utformes så forskjellig, og at de tidvis inneholder informasjon som skikkethetsansvarlig ikke har funnet relevant, men som studenten gjerne likevel henger seg opp i.

Ved at skikkethetsansvarlig konkretiserer grunnlaget for innkallingen og viser til relevante vurderingskriterier i forskriftens [§ 7-3](#), styrkes studentens rettssikkerhet ved å gi bedre forberedelsesmuligheter. Det viser også at skikkethetsansvarlig har gjort en selvstendig vurdering av tvilsmeldingen. Ombudet anbefaler også at innkallingen opplyser om hvilke forundersøkelser som er gjort, og at dette redegjøres for i møtets innledning.

Mange studenter vegrer seg for å ta til motmæle av frykt for å bekrefte tvilsmeldingens beskrivelse. Ombudet oppfordrer derfor til at studentens rett til kontradiksjon understrekes både i innkallingen og innledningsvis i vurderingssamtaler. Studentene bør trygges på at møtets hensikt er å gi dem anledning til å fremlegge sitt syn og imøtegå tvilsmeldingen, slik at saken blir best mulig opplyst.

Proessen i skikkethetssaker

Studentombudet blir i hovedsak påkoblet skikkethetssaker ved at vi blir kontaktet av studenter som enten har blitt informert om at det vil bli meldt tvil om deres skikkethet eller som er blitt innkalt til en vurderingssamtale.

Per i dag får studenter som innkalles til en vurderingssamtale hos skikkethetsansvarlig ved UiB informasjon om at de har rett til å ta med seg en talsperson og en medhjelper og det gis eksplisitt informasjon om studentombudet.

Studentombudet erfarer imidlertid at saker om skikkethet er en stor påkjenning for de aller fleste studenter, og at sakens natur gjør at de snakker med få eller ingen om saken. Vi mener derfor at det i innkallingen bør anbefales at studenten har med seg en støtteperson i møtet, og understreke viktigheten av at studenten ikke står alene i prosessen. Vi mener skikkethetsansvarlig eksplisitt bør spørre studenten om hen har noen som kan støtte hen i prosessen og normalisere at studenter føler på skam og uro og at nettopp derfor bør hen få god oppfølging. Informasjon om studentombud, tillitsvalgte og Sammen sine hjelpetilbud bør gis helt innledningsvis i prosessen.

Ombudets primæroppgave i møte med studenter som det er meldt tvil om er å gi informasjon om prosessen og betrygge studenten om at en tvilsmelding ikke er ekvivalent med

utestengelse fra studiet slik mange studenter frykter. Ombudet mener at dette bør kommuniseres tydelig til studenten både i innkallingen til vurderingssamtalen og innledningsvis i vurderingssamtalen for å berolige studenten, og dermed best sette studenten best i stand til å ivareta sin egen rettsstilling i prosessen.

Saksbehandling ved UiB

Lang saksbehandlingstid

Studentombudet har i 2024 merket seg flere saker der behandlingstiden er svært lang. I en del saker kan det virke som årsaken er ressurs situasjonen på institutt og/eller fakultet. I noen saker kan det etter studentombudets syn stilles spørsmål om saksbehandlingstiden er i samsvar med [forvaltningsloven § 11 a](#) første avsnitt og kravet til behandling uten ugrunnet opphold.

Studentombudet minner om at det i saker som gjelder enkeltvedtak skal gis foreløpig svar innen en måned dersom henvendelsen ikke kan besvares innen fristen. Det er viktig at studenten holdes orientert om saksbehandlingstiden. Lang saksbehandlingstid aksepteres lettere hvis årsaken forklares og en konkret og realistisk forventet svartid oppgis.

Likevel er det i en del sakstyper ekstra alvorlig at saker blir liggende lenge uten at studenten og saken følges opp. Dette skyldes gjerne at studenten er særlig sårbar og saksutfallet potensielt har stor innvirkning på studieprogresjonen. Det kan eksempelvis være som ledd i at studenten eksempelvis har meldt fra om noe kritikkverdige i en «Si fra-sak», fått beskjed om at det vil bli meldt tvil om studentens skikkethet eller mottatt innkalling til samtale om mistanke om fusk.

Selv ved stor saksmengde og kapasitetsproblemer må grunnleggende regler for god forvaltningsskikk overholdes. I slike situasjoner er det spesielt viktig å ivareta studentenes rettmessige behov for informasjon, og at saker som nevnt over følges opp på en effektiv og forsvarlig måte.

Viktigheten av juridisk kompetanse i saksbehandling

Universitets- og høyskolesektoren er kompleks og dynamisk. I tillegg til universitets- og høyskoleloven er det flere lover, forskrifter og retningslinjer som regulerer UiB sin virksomhet. Gjennom hvert eneste semester fattes en rekke enkeltvedtak ved UiB. Dette krever både juridisk og prosessuell kompetanse.

Studentombudet understreker viktigheten av juridisk kompetanse i saksbehandlingen ved UiB og at det bør vurderes å styrke den juridiske kompetansen ute på institutt- og fakultetsnivå. UiBs kompetanseutviklingsprogram for studiekonsulenter (KUSK) er et svært positivt tiltak for å styrke saksbehandlingskompetansen¹⁵, likevel ser ombudet dessverre gjennom de sakene vi er påkoblet at alvorlige feil kunne vært unngått i førstelinjen.

¹⁵ [KUSK - Kompetanseutviklingsprogram for studiekonsulenter | Studieavdelingen | UiB](#)

Det finnes i dag god juridisk kompetanse ved UiB. Imidlertid er mye av den formelle juridiske kompetansen ved UiB sentralisert fordelt på noen få årsverk. Kunnskapsdepartementet viser i forarbeidene til ny universitets- og høyskolelov til viktigheten av juridisk kompetanse i UH-sektoren.¹⁶

For å kunne ivareta studenters rettssikkerhet i saksbehandlingsprosesser, ser vi det som viktig at den enkelte saksbehandler ute på institutt- og fakultetsnivå har god kunnskap om de til enhver tid gjeldende rettigheter og plikter, herunder kompetanse til å anvende reglene og utvise skjønn der reglene legger opp til dette. Særlig viktig er god forvaltningskompetanse i saker som leder til inngripende vedtak for en student.

Begrunnelse og klage på karakter

Begrunnelse

Studentombudet skrev i sin [årsrapport for 2022](#) om mangelfulle begrunnelser av karaktervedtak. Tematikk knyttet til begrunnelse er tilbakevendende hos ombudet. Vi minner om viktigheten av at begrunnelser gis i tråd med [uhl. § 11-8](#) og [UiBs studieforskrift kapittel 9](#).

Det faktum at studenten aktivt må be om begrunnelse, indikerer at når begrunnelse for karaktervedtaket først etterspørres, så er det av studentens interesse å forstå hvorfor den fikk det gitte karaktervedtaket. Likevel er det viktig å understreke viktigheten av at det i begrunnelsen brukes formuleringer som kan forlede studenten til å klage på karaktervedtaket, eksempelvis; «*Dette er en solid B, du er oppe og lukter på A*» eller «*Dette er en D+ besvarelse*». Vi erfarer at mange studenter velger å klage på karaktervedtaket dersom begrunnelsen indikerer at besvarelsen kunne vært gitt en bedre karakter.

Det viktig at begrunnelser som gis er saklige, konkrete og setter studenten i stand til å forstå om det er grunnlag for å klage. Ettersom resultatet av eventuell klagesensur er endelig, er studenten avhengig av tillit til begrunnelsen.

Risiko ved å klage på karakter

Studenter har rett til å klage på karaktervedtaket innen tre uker etter kunngjøring av eksamensresultatet, se [uhl. § 11-10](#). Dersom studenten ber om begrunnelse, løper klagefristen fra begrunnelsen er kunngjort.

Selv om UiB har tilstrekkelig informasjon om klage på karaktervedtak på sine [nettsider](#), erfarer vi at mange studenter ikke er bevisst risikoen ved å klage på karaktervedtaket. Det at resultatet av klagen også kan være til ugunst har mange studenter som kontakter ombudet ikke tenkt over. Dette er særlig aktuelt i de tilfellene hvor begrunnelsen peker i retning av at studentens besvarelse er sterk og det har vært tvil om et mulig høyere karaktervedtak.

¹⁶ Se [Prop. L 126 \(2022-2023\)](#), pkt. 3.3.3

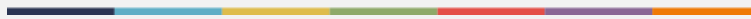
Sensur og klagekommisjon – karakteravvik på to karakterer eller mer

Studentombudet har i 2024 hatt flere henvendelser fra studenter knyttet til klagesensur som har resultert i karakteravvik på 2 karakterer eller mer.

I [uhl. § 11-11](#) tredje avsnitt er det fastslått at «*dersom karakteren i klagesensuren avviker med to eller flere karakterer i den opprinnelige sensuren, skal institusjonen vurdere saken på nytt før den endelige karakteren fastsettes.*»

I [UiBs studieforskrift § 9-9](#) andre avsnitt er det fastslått at ved «*fravik på to karakterer eller meir mellom vanleg sensur og klagesensuren, skal fakultetet gjere ei ny vurdering jf. uhl. § 11-11 (3). I denne deltek ei av de opphavelige sensorane, ein av klagesensoraene og ein tredje sensor utpeika av fakultetet.*».

Studentombudet minner om viktigheten av at regelverket knyttet til sensur følges og at det ved ny vurdering som følge av karaktersprik på 2 karakterer eller mer deltar en sensor fra hver kommisjon, samt en tredje sensor utpekt av fakultetet. Det er viktig at fakultetet påser at den tredje sensoren ikke tidligere har deltatt i sensur av den aktuelle besvarelsen. Dette for å sikre en upartisk og faglig betryggende vurdering, jf. [uhl. § 11-6 første avsnitt](#).

www.uib.no/so

Likestilling- og mangfoldskomiteen årsrapport 2024

Likestilling- og mangfoldskomiteen ved UiB

UNIVERSITETET I BERGEN

Innholdsfortegnelse

<i>Utvalget – sammensetning og arbeidsmetode</i>	3
Komiteens mandat:.....	4
<i>Aktuelle saker</i>	4
I. Gjennomgang av likestillingsstatistikk for 2023.	4
II. Gjennomgang og status på lokale handlingsplaner jf. Handlingsplan for mangfold, inkludering og likestilling 2023 – 2025 s. 6:	4
III. Gjennomgang og diskusjon om student- og ansattundersøkelse om mangfold, inkludering og likestilling.	5
IV. Henvendelser fra enkeltpersoner til Likestilling- og mangfoldskomiteen.....	5
V. Konferanse med mangfold, inkludering og likestilling som tema i tilknytning til Universitetsmuseet sitt 200-årsjubileum i 2025	6
VI. Orienteringssaker	6
<i>Likestilling- og mangfoldskomiteen videre arbeid</i>	6

Utvalget – sammensetning og arbeidsmetode

UiB opprettet som det første universitetet i Norge en likestillingskomite allerede i 1973. Komiteen har siden dette blant annet bistått med utarbeiding av flere handlingsplaner for kjønnslikestilling, de senere årene også for mangfold. Nåværende handlingsplan er: [Handlingsplan for mangfold, inkludering og likestilling 2023 - 2025](#).

Likestillingskomiteen oppnevnes av Universitetsstyret. Komiteens formål er å fremme reell likestilling ved Universitetet i Bergen uavhengig av kjønn, etnisitet, nasjonal opprinnelse, hudfarge, språk, religion og livssyn, politisk syn, organisasjonstilknytning, seksuell orientering, funksjonsevne, alder og andre forhold

Likestilling- og mangfoldskomiteen hadde i 2024 denne sammensetningen:

Medlem	Varamedlem
Tor Eldevik, instituttleder, Geofysisk institutt	Marie van der Kloet, førsteamanuensis, Det psykologiske fakultet
Åsta Haukås, professor, Det humanistiske fakultet	Runar Jordåen, førstebibliotekar, Skeivt arkiv, Universitetsbiblioteket
Lise Rakner, professor, Det samfunnsvitenskapelige fakultet	Atle Rotevatn, instituttleder, Institutt for geovitenskap
Tine Eidsvåg, førsteamanuensis, Det juridiske fakultet	
Björn Nilsson, professor, Universitetsmuseet	
Sergei Chirkov, stipendiat, Fakultet for kunst, musikk og design	Ella Maria Holi, stipendiat, Det humanistiske fakultet
Tone Friis Hordvik, seksjonssjef, Det medisinske fakultet (gr. C)	
Helge Holgersen, førsteamanuensis, Forskerforbundet	Jan Georg Tangenes, seniorrådgiver, Akademikerne
Heidi Lappegård, rådgiver, Parat	Linnea Reitan Jensen, seniorkonsulent, NTL
Sara Helene Lund-Tønnesen, student	
Eirik Pederson Furuberg, student	

Leder for komiteen er Tor Eldevik, nestleder er Sergei Chirkov.

Sekretariatfunksjonen for komiteen utføres av seniorrådgiver Mona Grindheim Matre på vegne av HR-avdelingen.

Komiteens mandat:

- Komiteen skal særlig henlede Universitetsstyret og administrasjonens oppmerksomhet på forhold som kan lede til brudd på lovene som regulerer forhold nevnt i komiteens formål. Komiteen kan selv ta initiativ for å forhindre at lovene blir overtrådt i enkeltsaker.
- Komiteen skal forslå tiltak for å fremme likestilling og ta initiativ til utredninger om slike tiltak. Den skal bistå Universitetsstyret i saker som angår likestilling og som er forelagt universitetet til uttalelse.
- Komiteen skal gjennom opplysningsarbeid arbeide for å øke forståelsen for likestilling innenfor universitetet.
- Likestillingskomiteen skal holde seg orientert om praksis innenfor universitetene og særlig ved Universitetet i Bergen vedrørende iverksettelsen av tiltak til fremme av likestilling. Den skal bistå universitetsadministrasjonen ved utarbeidelse av planer for likestilling og kan motta henvendelser fra og gi råd til personer, grupper eller instanser innenfor universitetet i likestillingsspørsmål.
- Komiteen har rett til å gjøre seg kjent med alle dokumenter og kan uttale seg om likestillingsaspekter i tilsettingssaker.
- Komiteen kan uttale seg om studieplanendringer og opprettelse av nye fag hvor likestillingsspørsmål kan komme inn.

I 2024 har det vært arrangert fire møter i komiteen.

Aktuelle saker

I. Gjennomgang av likestillingsstatistikk for 2023.

Likestillingskomiteen har etterspurt antall og kjønnsfordeling på nyansatte i professor- og førsteamanuensisstillinger ved UiB fordelt pr. fakultet, som p.t. ikke er en del av statistikken.

Det foreslås at enhetene tar utgangspunkt i likestillingsstatistikken og prioriterer tiltak i lokale tiltaksplaner til kjønnslikestilling ut fra denne.

II. Gjennomgang og status på lokale handlingsplaner jf. Handlingsplan for mangfold, inkludering og likestilling 2023 – 2025 s. 6:

Alle fakultetene, Universitetsmuseet og Universitetsbiblioteket skal ha lokale tiltaksplaner for mangfold, inkludering og likestilling. Samtlige enheter har ferdigstilt og vedtatt lokale handlingsplaner. Enhetene skal rapportere årlig om tiltaksplanene til Likestillingskomiteen og Universitetsledelsen.

- a. Innholdet i de ulike lokale handlingsplanene ble gjennomgått med utgangspunktet i kravene som er satt i den sentrale handlingsplanen. Det er

der satt opp en liste med tiltak/områder som de lokale handlingsplanene skal dekke. De lokale handlingsplanene i dekker i varierende grad kravene som er satt i den sentrale handlingsplanen. Blant annet er det flere enheter som mangler tiltak som adresserer nulltoleranse for mobbing, trakassering og diskriminering og tiltak som legger til rette for at ansatte oppnår et tilstrekkelig ferdighetsnivå i norsk.

- b. På bakgrunn av dette har Likestillingskomiteen gitt en felles tilbakemelding til alle enhetene, der de blir bedt om å kommentere på eventuelle mangler i lokal handlingsplan. Likestillingskomiteen har informert Universitetsledelsen om at ovennevnte tilbakemelding er sendt ut, og har samtidig bedt om at Fellesadministrasjonen også får krav om å utarbeide lokal handlingsplan for mangfold, inkludering og likestilling.

III. **Gjennomgang og diskusjon om student- og ansattundersøkelse om mangfold, inkludering og likestilling.**

Forskningsinstituttet NORCE fikk våren 2024 i oppdrag av UiB å utføre en spørreundersøkelse om mangfold, likestilling og inkludering til alle ansatte og studenter. Undersøkelsen er en del av oppfølgingen av Handlingsplanen for mangfold, inkludering og likestilling 2023 – 2025, og skal danne grunnlag for det videre arbeidet med å utforme konkrete tiltak i den neste handlingsplanen. Undersøkelsen ble etterfulgt av fokusgruppeintervjuer med bred representasjon av både ansatte og studenter ved UiB.

Likestillingskomiteen anbefaler at neste periodes handlingsplan for mangfold, inkludering og likestilling inneholder flere konkrete, sentrale tiltak basert på funnene fra både spørreundersøkelsen og det som kom frem i fokusgruppeintervjuene.

IV. **Henvendelser fra enkeltpersoner til Likestilling- og mangfoldskomiteen**

- a. Komiteen har fått en henvendelse fra en internasjonalt ansatt i stipendiatstilling ved UiB angående dekning av utgifter til Utlendingsdirektoratet (UDI) for søknadsgebyr til oppholdstillatelse for personer utenfor EØS. Saken ble sendt videre til universitetsledelsen, og deretter utredet i HR-avdelingen og Økonomiavdelingen. Foreløpig tilbakemelding fra universitetsledelsen er at det må avklares hvilke begrensninger og mulighetsrom som ligger i økonomireglementet for dette. Saken følges opp videre.
- b. Komiteen har fått en henvendelse om manglende ammerom i Nygårdsgaten 5(NG5). Henvendelsen ble videreformidlet til Eiendomsavdelingen, som kom med tilsvar og utbedringer. I NG5 er det 3 hvilerom som også er tenkt til

amming og ved valg av innredning ble det valgt stoler som er gode å sitte og amme i. Rommene ligger i 2., 5. og 6. etg. I tillegg er handicaptoalettene i 2. etg og i 6. etg nå utstyrt med stellebord. Komiteen har bedt Eiendomsavdelingen om retningslinjer for ammerom på hele universitetet og at nettsiden med oversikt over tilgjengelige ammerom holdes oppdatert.

- V. **Konferanse med mangfold, inkludering og likestilling som tema i tilknytning til Universitetsmuseet sitt 200-årsjubileum i 2025.** Komiteen har foreslått å arrangere en konferanse om mangfold, inkludering og likestilling i tilknytning til Universitetsmuseet sitt 200-årsjubileum i 2025. Konferansen skal knyttes til jubileet og tematisere likestilling i historisk, nåværende og fremtidsrettet perspektiv. Dette ønsket er videreformidlet til universitetsledelsen.
- VI. **Orienteringssaker:** [Tidsklemma – en blogg om liv, arbeid og juss](#) er en blogg på forskning.no drevet av komiteemedlem Tine Eidsvaag og Melanie Hack om den rettslige reguleringen av arbeidsliv og familieliv. Eidsvaag har orientert om [manglende dekning av yrkesskade på hjemmekontor](#). Komiteen ba om en redegjørelse fra HR-avdelingen om hvilke forsikringsregler som gjelder ved hjemmekontor for UiB-ansatte. Tilbakemeldingen var at hjemmekontorforskriften er uklar på dette punktet og at det vil komme en tydeligere regulering på sikt.

Likestilling- og mangfoldskomiteen videre arbeid

[Komiteens reglement og mandat](#) ble vedtatt av Det akademiske kollegium 23.3.1984, sist endret av Universitetsstyret i møte 29.10.2009. Komiteens mandat bør oppdateres slik at det er bedre tilpasset dagens virkelighet og nyere utfordringer på mangfold-, inkludering- og likestillingsfeltet. Komiteen opplever i tillegg at mandatet er uklart, både når det gjelder formål og hvilken myndighet og muligheter for reell påvirkning komiteen faktisk har, både i strategiske spørsmål og ved henvendelser fra enkeltpersoner og i enkeltsaker.

Komiteen mener at det bør være regelmessig og aktiv kommunikasjon – utover denne rapporten – mellom komiteen og UiBs ledelse eller styre for eksempel gjennom halvårlige eller årlige dialogmøter.

En viktig del av komiteens mandat er å sikre at UiBs ansettelsesprosesser er inkluderende og ikke-diskriminerende, og at moderat kvotering anvendes i tråd med [Tilpasningsavtalen for UiB](#) og universitetets mål om bedre kjønnsbalanse og mangfold i ulike stillingskategorier. Enhetene skal i henhold til Tilpasningsavtalen § 30 legge frem en begrunnet sak for Likestillings- og mangfoldskomiteen når de av ulike grunner ikke ønsker å bruke positiv særbehandling ved utlysning og ansettelse. Det må derfor utarbeides rutiner som sikrer at

enhetene følger opp og kontrollerer bruken av moderat kvotering i ansettelsessaker iht. virkemiddelets innretning og formål.

Arkivsaksnr.:
2024/12615Dokumentdato:
17.02.2025Styre:
Universitetsstyret

Styresak:

Møtedato:
13.03.2025

Notat - Budsjettprosessen for 2026

Dette notatet gir en orientering om plan for arbeidet med Budsjett 2026.

Det legges opp til at arbeidet frem mot Budsjett 2026 gjennomføres på samme måte som for budsjett 2025. UiBs budsjettprosess legger opp til stor grad av involvering. Det gjennomføres to budsjettkonferanser samlet med fakultetene, Universitetsmuseet, Universitetsbiblioteket og avdelingene i Fellesadministrasjonen. Begge budsjettkonferansene følges opp med budsjettdialoger på enhetsnivå mellom universitetsledelse og ledelsen for hver enhet.

Universitetsstyret behandler budsjettet i to omganger; først en foreløpig budsjetttramme i mai som fakultetene bruker i sitt planarbeid, og deretter en fullstendig behandling i oktober som gir grunnlag for tildelingsbrev til enheten. På dette tidspunktet er forslag til statsbudsjett for 2026 kjent, og føringer fra dette fanges opp.

Behandlingen av forslagene til endringer i universitetets husleiemodell vil være en del av budsjettbehandlingen. Det tas sikte på å implementere endringer som vedtas i budsjett 2026.

Tidsplan er vist i tabellen under.

Budsjettkalender - budsjett 2026	
Tidspunkt	Aktiviteter
03.mar	Budsjettkonferanse I - budsjett 2026
mars	Dialogmøter - oppfølging av saker fra budsjettkonferansen
13.mar	Universitetsstyret behandler innstilling om ny husleiemodell
08.mai	Universitetsstyret behandler Konsekvensjustert ramme og hovedlinje for budsjett 2026
23.mai	Rundskriv om konsekvensjustert ramme (foreløpig tildelingsbrev) og innspill til endelig UiB-budsjett for 2026
august	Budsjettkonferanse II - budsjett 2026
01.sep	Budsjettforslag for 2026 fra fakulteter og avdelinger
08-19. sep	Dialogmøter om budsjett, mål og virkemidler
11.sep	Universitetsstyremøte - evt. mulighet til å orientere styret
06-10.okt	Statsbudsjettet legges frem
30.okt	Universitetsstyret behandler universitetets budsjett for 2026 og langtidsbudsjett frem til 2029 samt forslag til innspill til statsbudsjett 2027
01.nov	UiB sender inn innspill til statsbudsjett for 2027
17.nov	Fakultetene skal ha mottatt tildelingsbrev for 2026
desember	Statsbudsjettet for 2026 vedtas i Stortinget - evt med endringer. Tildelingsbrev fra KD
feb.26	Universitetsstyret vedtar evt endringer basert på tildelingsbrev fra KD

17.02.2025/Sven-Egil Bøe/ Per Arne Foshaug